

3

ROČNÍK 15

7. října 2005

V ČÍSLE:

Další krůčky rodící se judaistiky na UP
 • Rozhovory s „vítězy“ a „poraženými“ právě vycházejí • Otázky pro kandidáty na funkci rektora UP • Na aktuální téma: ubytovací stipendium • Rozhovor s PhDr. T. Lazorčákovou, Ph.D.

Jubilejní 40. ročník festivalu Academia film Olomouc 2005 skončil. Stejně jako v předchozích letech nabídl kromě soutěžní přehlídky řadu zajímavých doprovodných akcí. Mezi ně patřila i talkshow hlavního hosta festivalu – legendy amerického dokumentu Alberta Mayslese (na snímku vpravo), který v Olomouci převzal letošní Cenu za přínos kinematografii. Setkání v Divadle hudby moderoval D. Hrbek.

-red-, foto -tj- ▶

Velká cena AFO 2005 zůstává v České republice

Mezinárodní porota 40. ročníku filmového festivalu Academia film Olomouc 2005, která pracovala ve složení R. Rotem (Izrael; předseda), J. Dudková (Slovenská republika), S. Janicki (Polsko), M. Perrin (Francie) a A. Miková (ČR), udělila letošní **Velkou cenu AFO 2005** dokumentárnímu filmu **Trojhra** (ČR, Česká televize 2004). Film zobrazuje tři generace žen s jejich každodenními problémy, starostmi a vnitřními traumaty, které jsou blízké každému člověku. Činí tak s nadhledem a humorem, obrazově velmi dynamicky – těmito slovy ocenili porotci půlhodinový snímek režisérky **Olgy Špátové** (1984), která s ním zvítězila již na loňském Festivalu dokumentárních filmů v Ústí nad Orlicí. Je rovněž autorkou několika hraných filmů, např. *Kávová sonáta* (2001), *Čekání na Godota* (2002), *Míjení* (2003) aj., za něž získala ceny na festivalech neprofesionální tvorby v ČR, Německu, Polsku a dalších zemích.

Cenu za dokumentární pořad si odnesl snímek **Po cud/Pro zázrak** (Polsko 2004) režiséra **J. Sztandera**, který v něm zachycuje zoufalý pokus lidí najít v bez-

Dokončení na str. 9

Slavnostní akty na UP

V pátek 30. 9. 2005 se v aule Právnické fakulty UP uskutečnily slavnostní akty přiznání práv emeritnímu profesorovi Fakulty tělesné kultury UP. Právo užívat titul emeritní profesor obdržel **prof. PhDr. Karel Měkota, CSc.** (*1932 – na snímku uprostřed). Prof. Měkota je uznávaným odborníkem v oboru Kinantropologie, zejména v oblasti antropomotoriky. Je autorem několika monografií a mnoha odborných a vědeckých publikací, podílel se na četných výzkumech, jejichž výsledkem bylo mimo jiné sjednocení diagnostiky motorického vývoje dětí a adolescentů (UNIFITTEST) a diagnostiky a rozvoje motorických schopností běžné populace i vrcholových sportovců. Na své domovské Fakultě tělesné kultury se prof. K. Měkota bude nadále podílet na výchově doktorandů a na fungování budovaného Centra kinantropologického výzkumu.

(Další informace viz str. 2.)

-red-, foto -map-

J. L. Fischer: *Listy o druhých a o sobě*

Nejen knihy mají své osudy, které více či méně přejí jejich cestě od autora ke čtenáři; své osudy mají i lidé, místa i instituce s konkrétní knihou spjaté, a často může jít o cesty, které se obloukem vrací zpět. Podobně symbolicky vyznělo setkání nad právě vydanými memoáry prvního rektora obnovené olomoucké univerzity J. L. Fischera *Listy o druhých a o sobě*, jejichž uvedení proběhlo 29. 9. v Uměleckém centru UP. Osobní vzpomínky na J. L. Fischera, dobové peripetie provázející hodnocení díla a osobnosti tohoto významného českého myslitele, širší historické a politické souvislosti, reflexe minulého i aktuálního vývoje UP a Olomouce jako univerzitního města – to vše včetně zamýšlení nad dalším směřováním Univerzity Palackého v duchu idejí J. L. Fischera nabídla vystoupení editora pamětí a absolventa olomoucké bohemistiky dr. J. Opelíka, historika prof. M. Trapla, prvního polistopadového rektora UP prof. J. Jařaba, současné rektorky prof. J. Mačákové, zástupce Vydavatelství Torst J. Šulce, dcery J. L. Fischera V. Fischerové a dalších hostů. Podle slov děkana FF UP prof. I. Bartečka, se

▲ Na snímku zprava V. Fischerová, prof. J. Mačáková, rektorka UP, J. Šulc, zástupce Vydavatelství Torst, a dr. J. Opelík, který memoáry J. L. F. edičně zpracoval

Filozofická fakulta účasti na vydání pamětí profesora J. L. Fischera, připravovaného k 60. výročí obnovení olomoucké univerzity, vrací k odkazu svého prvního novodobého rektora. Jak dále děkan FF UP uvedl, i přesto, že paměti končí rokem 1938, jsou mimořádně cenné jak pro Olomouc a její univerzitu, tak pro pochopení české a československé společnosti i kultury konce rakousko-uherského mocnářství a první Československé republiky.

Téhož dne se také uskutečnila první část **Festivalu vzdělávání dospělých Aeduca 2005**, určená jeho stěžejním partnerům, zástupcům českých a zahraničních vysokých škol a odborných institucí a dalším hostům. Náplň akce, kterou pořádaly Filozofická fakulta UP a Československý ústav zahraniční v Praze, byla odborná zasedání k tématům **Češi v cizině a Role vysokých škol v celoživotním vzdělávání – cesta ke znalostní společnosti**.

-mav-, foto -tj-

V tomto čísle najdete volební programy kandidátů na rektora UP (viz str. 7–8).

Další krůčky rodící se judaistiky na Univerzitě Palackého

■ Píše se rok 1945 a prof. K. Schubert se dožaduje, aby ještě v témže roce byla na znovuobnovené Vídeňské univerzitě přednášena hebrejšina. Tehdy bylo požadavku mladého, čerstvě promovaného Rakušana vyhověno – ve válkou zničené Vídni zahajuje výuku hebrejštiny pro začátečníky. Dnes je dvaosmdesátiletý nestor a zakladatel vídeňské judaistiky mj. i velkou oporou vznikajícího judaistického zázemí na Univerzitě Palackého. V těchto dnech zdarma přednáší ve Freskovém sále FF UP, dne 30. 9. se mj. i účastnil slavnostního otevření nových prostor kabinetu judaistiky FF UP.

▲ Otevření kabinetu judaistiky na tř. 1. Máje 5 za účasti (zprava) prof. K. Schuberta a prof. I. Fialové

Na zahraničních univerzitách je judaistika předmětem samostatných studijních programů, v ČR se zájmem studentů o tuto problematiku nikdo nezabývá, popřípadě je podchyčována kurzy. V akademickém prostředí UP však diskuse o možnosti studia judaistiky

není ničím překotným, rokování na zvolené téma trvá bezmála deset let. Vůli změnit tuto situaci projevoval ponejprv první porevoluční rektor UP prof. J. Jařab, teprve v loňském roce – z iniciativy děkana FF UP prof. I. Bartečka – však byl na Filozofické fakultě při Katedře germanistiky založen kabinet judaistiky, prostřednictvím něhož se vysokoškolačkám nabízela výuka kreditově hodnocených judaistických kurzů. Vedoucí tohoto kabinetu prof. I. Fialová se v období jeho vzniku zmiňovala o důležitosti zjištění studentského zájmu o připravovaný obor a také o důležitosti zjištění míry schopnosti Filozofické a Cyrilometodějské teologické fakulty zajistit výuku judaistiky vlastními silami. Výsledky těchto zjištění dnes avizují studentský zájem – cyklus přednášek navštěvuje v průměru 50 posluchačů různých fakult UP – i okruh učitelů, jež se i nadále budou podílet na úspěšném chodu oboru, součinnost Filozofické a Cyrilometodějské teologické fakulty UP je v tomto ohledu příkladná. *Konkrétní spolupráce, jež přináší hmatatelné ovoce, máme s judaistikou ve Vídni, a to díky prof. K. Schubertovi, který nám již představil svou žákyni doc. L. Hechtovou. Ta snad již uvažuje i o tom, že by přijala interní místo na případně nově vzniklé Katedře judaistiky. K další spolupráci mohu zmínit nový kontakt s univerzitou v Haifě (severní Izrael), jež zajišťuje děkan FF UP prof. I. Barteček, sdělila Žurnál UP prof. I. Fialová, která se dále zmínila o v současné době nejdůležitějším úkolu – tím bylo vypracovat akreditační materiál a požádat MŠMT ČR o povolení vyučovat studijní obor. Akreditační materiál byl odevzdán v srpnu 2005, výrok Akreditační komise MSMT můžeme očekávat na jaře roku 2006.*

M. Hronová, foto -tj-

Předsedkyní ČSCH je prof. J. Ulrichová

■ V jedné z významných odborných společností České republiky proběhly korespondenční volby hlavního výboru. Česká společnost chemická je pokračovatelkou organizací sdružujících chemiky v českých zemích od roku 1886 a v současné době má více než 2 700 členů. V čele se od jejího vzniku vystřídala řada předních českých chemiků. Kromě posledních dvou volebních období, kdy jejím předsedou byl prof. V. Šimánek z naší univerzity, byl vždy nejvyšším představitelem Společnosti kolega z Prahy. Na volební období 2005–2009 byla 22. 9. zvolena jednomyslně hlavní výborem do čela Společnosti Jitka Ulrichová, profesorka biochemie a proděkanka pro vědu a výzkum na Lékařské fakultě UP. Je první ženou, která povede toto významné profesní sdružení. Ve svém programovém prohlášení prof. J. Ulrichová vytkla jako jedny z hlavních cílů ČSCH získávat pro studium chemie více zájemců, zlepšit pohled na chemii mezi širokou veřejností a zapojit do činnosti všechna významná regionální centra výuky a výzkumu chemie v zemi. Olomoucti chemici jsou díky své velmi dobré odborné úrovni a agilní olomoucké pobočce ČSCH dobře známi a v odborné veřejnosti respektováni. Svědčí o tom i to, že v hlavním výboru Společnosti jsou zastoupeni třemi členy. Volba vysokoškolské učitelky UP a významné odbornice v oboru experimentální toxikologie do čela České společnosti chemické zvýrazní ve svém důsledku postavení naší univerzity mezi chemickou veřejností.

Prof. K. Lerm, Ph.D., PřF UP

Nová učebnice fyziky jako živé zkoumání světa

■ V prostorách Slovanského gymnázia se 26. 9. uskutečnil křest nové učebnice fyziky pro základní školy a víceletá gymnázia. Publikaci, jejíž snahou je mj. přitáhnout nejmladší generaci ke studiu přírodovědných oborů už v nejtěšším věku, zpracovali odborníci z Přírodovědecké fakulty UP společně s pedagogy Slovanského gymnázia. *V šesté třídě či primě žáci poprvé otvírají učebnice fyziky, která je řazena mezi obtížnější předměty. V té době se rozhoduje, zda je fyzika chytí, nebo k ní získají odpor. Sestavili jsme s kolegy ze Slovanského gymnázia učebnici nového typu, která popírá vžitý názor, že fyzika je nezáživý obor. Záleží jen na tom, jak se učitel prezentuje, vysvětlil filozofii vzniku učebnice doc. R. Kubínek, vedoucí Katedry experimentální fyziky PřF UP.*

Kniha, kterou vydalo nakladatelství Prodos, je navíc okořeněná humorem a vtipnými kresbami fyzika a karikaturovi P. Kantorka, každá kapitola pak doplněna o praktické využití vysvětleného fyzikálního jevu i o historii jeho objevování. Podávání fyziky jako uzavřené, izolované vědy plně poček tedy odzvonilo, nová učebnice se zásadně liší jak přístupem k dětem, tak i celkovým zpracováním. Má vtip, nápad i půvab a její pojetí lze chápat jako živé zkoumání světa. Autorský tým ve složení Mgr. J. Weinlichová, Mgr. R. Weinlich, Mgr. R. Holubová a doc. R. Kubínek už začal pracovat na další učebnici, tentokrát pro sedmé třídy. Následovat by měly i učebnice pro osmou a devátou třídu.

Vědci a pedagogové z Přírodovědecké fakulty UP se práci s nejmladší generací věnují systematicky již několik let. Největší ohlas má každoročně *Jarmark chemie, fyziky a matematiky*, jenž zábavnou formou ukazuje dětem i rodičům, jak fungují přírodní zákony.

(Další informace o netradiční učebnici fyziky viz také Žurnál č. 32, roč. 14.)

-red-, foto -tj-

Univerzita Palackého bude spolupracovat s kolegy ze Salcburku

■ Olomoucká univerzita a Univerzitou Parise Lodrona v Salcburku podepsaly 26. 9. 2005 dohodu o spolupráci, jejímž jádrem by měl být především rozvoj programu Joint-Study. V jeho rámci mohou jeho účastníci získat vysokoškolský diplom jak na UP, tak i na salcburské univerzitě.

Univerzity se podpisem dohody zavázaly k oboustrannému uznávání studia programu European Union Studies absolovaného na půdě druhé instituce. Díky tomu budou mít čeští studenti možnost strávit jeden ze čtyř semestrů, kterými je magisterský program *Evropská studia se zaměřením na evropské právo* Právnické fakulty UP tvořen, v Rakousku. Po úspěšném ukončení studia budou oprávněni užívat nejen český titul *magistr (Mgr.)*, ale také jeho rakouskou obdobu *Mag. phil.*

Kromě zmíněného programu se obě univerzity dohodly na vzájemné podpoře vědecké spolupráce ve výzkumu a pedagogické činnosti, díky podepsané smlouvě budou mít možnost čerpat zkušenosti svých rakouských kolegů také olomoucti učitelé a šanci na cenné přírůstky bude mít i univerzitní knihovna.

Smlouvu podepsala za salcburskou univerzitu její prorektorka S. Puntschner-Riekmanová (na snímku vpravo), za Univerzitu Palackého rektorka prof. J. Mačáková. Na rakouské straně se dále návštěvy zúčastnil koordinátor projektu G. Herzig, Právnickou fakultu zastupoval její děkan JUDr. M. Malacka, Ph.D. -rp-, foto -dan-

Noví docenti a doktoři

■ Při slavnostních aktech v aule Právnické fakulty UP 30. 9. převzali dekrety noví docenti, kteří se habilitovali na Lékařské fakultě, Filozofické fakultě, Přírodovědecké fakultě a Fakultě tělesné kultury (v závorce za jménem uvádíme obor habilitace): **doc. R. Piilka, Ph.D.** (Gynekologie a porodnictví), **doc. M. Miovský, Ph.D.** (Klinická psychologie), **doc. P. Kubáň, Ph.D.** (Analytická chemie), **doc. L. Hrazdira, CSc.** (Kinantropologie), **doc. M. Přidalová, Ph.D.** (Kinantropologie).

Ve stejný den byli promováni absolventi doktorských studijních programů (v závorce za jménem uvádíme název studijního programu a fakulty): **Mgr. T. Adamus, Ph.D.** (Hygiena, preventivní lékařství a epidemiologie, LF), **MUDr. M. Bar, Ph.D.** (Neurologie, LF), **MUDr. P. Geier, Ph.D.** (Pediatrie, LF), **MUDr. M. Halenka, Ph.D.** (Vnitřní nemoci, LF), **Ing. J. Jandová, Ph.D.** (Lékařská farmakologie, LF), **RNDr. L. Kařková, Ph.D.** (Lékařská biologie, LF), **MUDr. K. Krejčí, Ph.D.** (Vnitřní nemoci, LF), **Mgr. Z. Škopková, Ph.D.** (Lékařská genetika, LF), **Mgr. P. Horák, Ph.D.** (Německý jazyk, FF), **Mgr. E. Hrdinová, Ph.D.** (Německá literatura, FF), **Mgr. D. Jakubiček, Ph.D.** (Česká literatura, FF), **Mgr. A. Kalous, M.A., Ph.D.** (Obecné dějiny, FF), **PhDr. B. Kaňák, Ph.D.** (Pomocné vědy historické, FF), **Mgr. K. Šebela, Ph.D.** (Filozofie, FF), **Mgr. D. Kopecký, Ph.D.** (Botanika, PřF), **Mgr. A. Kryštofová, Ph.D.** (Botanika, PřF), **Mgr. L. Spichal, Ph.D.** (Botanika, PřF), **Mgr. B. G. Coufalová, Ph.D.** (Hudební teorie a pedagogika, PdF), **Mgr. H. Cermáková, Ph.D.** (Pedagogika, PdF), **Mgr. J. Fiala, Ph.D.** (Pedagogika, PdF), **Mgr. J. Kašpárková, Ph.D.** (Pedagogika, PdF), **PhDr. J. Kropáčová, Ph.D.** (Pedagogika, PdF), **Mgr. E. Kubátová, Ph.D.** (Pedagogika, PdF), **Mgr. R. Mičáková, Ph.D.** (Speciální pedagogika, PdF), **Mgr. L. Novotná, Ph.D.** (Pedagogika, PdF), **Mgr. J. Podškubková, Ph.D.** (Pedagogika, PdF), **Mgr. J. Vašátková, Ph.D.** (Pedagogika, PdF), **Mgr. P. Zemánek, Ph.D.** (Antropologie, PdF), **Mgr. J. Mitás, Ph.D.** (Kinantropologie, FTK), **Mgr. D. Sigmundová, Ph.D.** (Kinantropologie, FTK), **Mgr. J. Štěrba, Ph.D.** (Kinantropologie, FTK), **Mgr. J. Wittmannová, Ph.D.** (Kinantropologie, FTK).

-red-

Rozhovory s „vítězí“

a „porazenými“ právě vycházejí

■ Na začátek října chystá pražské nakladatelství Prostor vydání dvoudílné publikace (cca 2 000 tiskových stran), jež pod názvem **Vítězové? Porazení?** obohacuje naše znalosti o období tzv. normalizace v letech 1969–1989. První díl obsahuje třicet rozhovorů s bývalými československými disidenty, kteří se v různé míře a na různé úrovni účastnili opoziční činnosti, druhý díl zaznamenává dvacet vyprávění předlistopadových funkcionářů KSČ, od okresních výborů až po předsednictvo Ústředního výboru ÚKSČ.

Publikace představuje jeden z hlavních výstupů výzkumného úkolu financovaného Grantovou agenturou ČR „Politické elity a disident v období tzv. normalizace. Životopisná interviews“, který proběhl v letech 2002–2004. Hlavním řešitelem byl PaedDr. Miroslav Vaněk, Ph.D. (Centrum orální historie Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR v Praze), spoluřešitelem PhDr. Pavel Urbásek (Archiv UP v Olomouci); oba badatelé jsou také autory právě vydávané publikace.

Výchozím přístupem při zpracování výzkumného projektu se stalo využití metody tzv. orální historie, která je založena na kvalitativním výzkumu, v němž nejdůležitější roli hraje osobní výpověď konkrétního člověka o konkrétní události či době. Orální historie se tak zaměřuje především na subjektivní prožívání a vnímání dějin z hlediska přímých „pamětníků“, zajímá se o jejich způsob interpretace historických událostí, o jejich reflexi „každodennosti“ v dané historické době.

Prezentace knihy proběhne **13. 10. 2005 od 14.00 hodin v budově Akademie věd ČR**, Národní 3, Praha 1.

-red-

Sešla se akademická obec Pedagogické fakulty

■ V aule Pedagogické fakulty UP se 29. 9. shromáždila její akademická obec. Před řadou akademiků, studentů, ale i ostatních zájemců o dění na fakultě bilancoval uplynulý rok děkan fakulty prof. F. Mezihorák, za Akademický senát PdF UP jeho předseda doc. M. Chráska.

Prof. F. Mezihorák hovořil o Pedagogické fakultě olomoucké univerzity jako o rovnocenné součásti evropského vzdělávacího prostoru. Se slovy uznání

se zmiňoval o završující se restrukturalizaci studia, pokroku v mobilitě i o nápravě „historického omylu“, kdy byl studijní cyklus na Pedagogické fakultě zkrácen na čtyři roky, či o nových formách spolupráce fakulty se zahraničím. Děkan PdF také ocenil fakultní úspěchy v grantové oblasti, zároveň však připomněl absenci výzkumných pracovníků, kteří by byli na Pedagogické fakultě zaměstnáni na plný úvazek. I v této souvislosti padla zmínka o možnosti vzniku fakultního vědecko-výzkumného centra. Za důležitou oblast označil děkan PdF UP kvalifikační růst akademiků – za uplynulý rok byla na PdF UP obhájena jedna profesura, šest doktorů se habilitovalo a 35 kandidátů se úspěšně stalo doktory.

Prof. F. Mezihorák, kandidát na rektora UP, se vyjádřil také k motivům, pro něž se rozhodl potvrdit účast v blízké se „bitvě“ o rektorské žezlo. Před akademickou obcí především zdůraznil, že prioritou pro něj byla, je i bude Pedagogická fakulta.

-map-, foto -tj-

10. mezioborová česko-slovenská toxikologická konference

■ Ve dnech 14. až 16. 9. 2005 se v prostorách Teoretických ústavů LF UP uskutečnilo jubilejní 10. setkání odborníků zaměřených na různé aspekty experimentální a klinické farmakologie a toxikologie včetně klinických a soudních aplikací. Konferenci, která byla věnována nedožitým 90. narozeninám prof. F. Šantavého, organizovala Toxikologická sekce České společnosti pro experimentální a klinickou farmakologii a toxikologii ČLS JEP ve spolupráci s Toxikologickou sekcí Slovenské farmakologické společnosti SLS, Českou společností soudního lékařství a soudní toxikologie ČLS JEP, Lékařskou fakultou UP a Českou společností chemiků. Čestnými hosty konference byli paní H. Šantavá a J. Jezdinský, profesor farmakologie na LF UP. Prof. Jezdinskému bylo předáno čestné členství České lékařské komory JEP. Vedle českých a slovenských účastníků byly jako přednášející pozvány vědeckým výborem prof. Maria-José Gómez-Lechón (Valencie) a Dr. Ada Kolman (Stockholm) doprovázená svým manželem prof. F. Janouchem. Konferenci předsedal prof. P. Anzenbacher, přednosta Ústavu farmakologie LF UP.

Konference byla zahájena „Šantavého přednáškou České společnosti chemické“, kterou přednesla prof. J. Ulrichová z Ústavu lékařské chemie a biochemie LF UP na téma *Toxikologie kvartérních benzo[c]fenanthridinových alkaloidů*. J. Ulrichová je profesorkou biochemie na UP je autorkou nebo spoluautorkou několika desítek vědeckých prací zaměřených na studium biologické aktivity přírodních látek na modelech živočišných buněk a experimentálních zvířatech. Přínos jejího týmu je zejména v objasnění biologické aktivity benzo[c]fenanthridinových alkaloidů na molekulární úrovni, ve vysvětlení mechanismu jejich účinku na subcelulární cíle a studie metabolických přeměn. Výsledky uváděné v přednášce ukázaly, že pokračování ve výzkumu přírodních látek na pracovišti, založeném profesorem Šantavým v roce 1952, byl krok správným směrem. Celkem bylo na konferenci předneseno šest plenárních přednášek, 42 ústních sdělení a dále prezentováno 42 plakátových sdělení. Konference se ukázala jako velmi zajímavá, neboť probíhala v plném pracovním nasazení a 118 účastníků ze Slovenska a České republiky, kteří reprezentovali toxikologii v celé šíři, experimentální farmakologii, biochemii, soudní toxikologii a analytické metody, svou vzájemnou osobní interakcí vytvářelo tvůrčí vědecké klima. Konference byla podpořena účastí 28 firem, z nichž řada měla své stánky v místě konání

konference. Hlavním sponzorem konference byla akciová společnost Walmak. Středními přátelské večerní setkání, krásné podzimní počasí a starostlivost pracovníků a doktorandů z ústavů farmakologie a lékařské chemie a biochemie vytvořily příjemný společenský rámec setkání. Abstrakta všech příspěvků v jazyce anglickém byla publikována v Supplementu 1, Vol. 149 časopisu Biomedical Papers (<http://biomed.papers.upol.cz>), vydávaném Lékařskou fakultou UP. Toto periodikum, orientované hlavně na přehledné články a souborné referáty z biomedicinských věd, abstrahované ve světových databázích, se stalo hodnotnou mediální prezentací konference. Příští, v pořadí 11. setkání, se bude konat na Slovensku v Trenčianských Teplicích.

▲ Prof. J. Jezdinský (vlevo) přebírá Čestné členství České lékařské společnosti JEP od předsedy Toxikologické sekce České společnosti pro experimentální a klinickou farmakologii a toxikologii ČLS JEP prof. J. Květiny

V rámci slavnostního zahájení konference udělila Česká společnost chemická dvě ocenění. Hanušova medaile byla předána prof. L. O. Hanušovi z Farmaceutické fakulty Hebrejské univerzity v Jeruzalémě. Prof. Hanuš (1947) patří k světově známým odborníkům v oboru chemie a biologické aktivity obsahových látek *Cannabis sativa*. Promoval na Přírodovědecké fakultě UP, svou profesní kariéru zahájil na Lékařské fakultě téže univerzity, kandidátskou disertační práci obhájil v roce 1984 na Univerzitě Palackého na téma „Plynová chromatografie obsahových složek marihuany“. Jeho doktorát věd byl obhájen a docentské habilitační řízení proběhlo na Farmaceutické fakultě Univerzity Karlovy v Hradci Králové a tématem obou spisů byly endogenní ligandy kanabinoidních receptorů – anandamidy. Prof. Hanuš je žákem profesorů Z. Krejčího (Olomouc), F. Šantavého (Olomouc) a R. Mechoulama (Jeruzalém). Hanušova medaile je oceněním jeho vynikající vědecké dráhy.

Druhé ocenění – čestné členství České společnosti chemické – bylo uděleno Ing. T. Petříkovi, CSc., za jeho dlouholetou spolupráci a podporu ČSCH prostřednictvím obchodního zastupitelství kanceláře SHIMADZU GmbH v Praze. Díky jeho iniciativě patří tato firma k významným kolektivním členům ČSCH a již více než desítku let podporuje publikační aktivity Společnosti. Z iniciativy Ing. Petříka začala firma SHIMADZU ve spolupráci s ČSCH pořádat od roku 1999 soutěž pro nejlepší práci z instrumentálně analytických metod – „Cena firmy SHIMADZU“. Každoročně se této soutěže účastní řada mladých analytických chemiků.

Prof. V. Šimánek, LF UP, foto archiv autora

Krátce z Kolegia rektorky UP (21. 9.)

* **Oslavy 60. výročí UP:** K tématu se vyjadřoval PhDr. T. Hrbek, jež byl rektorkou UP pověřen svolávat komisi zabývající se blížícím se výročím. Přípravné oslavy budou spojeny se zasedáním České konference rektorů (23. a 24. 2. 2006), v jehož prvním dni proběhne také inaugurace rektora UP a čtyř děkanů. V souvislosti s oslavami se připravují také propagační tiskoviny a 22. 2. 2006 se uskuteční koncert, jehož režie se ujala Katedra hudební výchovy PdF.

* **Portál UP:** O spuštění zkušebního provozu *Portálu UP* informoval prorektor pro záležitosti organizace a informačních systémů UP doc. R. Horák. Doporučil využití možnosti připojení a možnosti prohlédnout si zpřístupněné informace k případným opravným reakcím. Blíže *Portál UP* potom představila Mgr. K. Rašková z Centra výpočetní techniky UP. Plný provoz portálu se předpokládá od 1. 1. 2006. Viz portal.upol.cz.

* **Návrh Dlouhodobého záměru vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové, umělecké a další tvůrčí činnosti UP na období 2006–2010:** Rektorka UP v této souvislosti zmínila práci na jeho přípravě v minulém semestru. V této souvislosti komentoval související materiál Program rozvoje MTZ UP v oblasti nemovitého majetku po roce 2005 i kvestor UP Ing. J. Jirka. Návrh DZ byl již projednán na poradě s děkany UP 6. 9., dokument byl již předán Akademickému senátu UP, před jehož zasedáním (5. 10.) o něm bude jednat také Vědecká a Správní rada UP (3. 10.).

* **Rozvojové programy na rok 2006:** Zpracovaný přehled celouniverzitních rozvojových programů včetně tabulky předložil Kolegiu rektorky UP prorektor pro studijní záležitosti doc. V. Rehan. I v souvislosti s finančním rozpětím, jež ve zmiňovaném přehledu za UP převyšovalo možnou hranici o 14 mil., připomněl doc. V. Rehan hlavní priority UP. Byla zmíněna internacionalizace, lidské zdroje a handicapovaní studenti.

* **Diploma Supplement:** O stavu vydávání dokumentu informoval doc. V. Rehan, který mj. připomněl, že *Dodatek* lze vytisknout pouze v případě, že je kompletně naplněný STAG. *Diploma Supplement* by měl posluchač obdržet po ukončení studia automaticky a bezplatně (viz Žurnál roč. 14/č. 27).

-map-

Podle článku 5 Statutu Fakulty tělesné kultury
Univerzity Palackého

**Akademický senát FTK UP vyhlašuje
volby děkana FTK UP.
Termín voleb 9. 11. 2005.**

Každý člen nebo skupina členů akademické
obce FTK UP má právo podat svůj návrh na
kandidáta na funkci děkana. Návrh odsouhlasený
a podepsaný navrženým kandidátem se podává
písemně předsedovi Akademického senátu FTK
UP do **24. 10. 2005**.

Česká endokrinologická společnost ČLS JEP,
Slovenská endokrinologická společnost SLS
a Sdružení ambulantních endokrinologů ve
spolupráci s III. interní klinikou LF UP a FNO
a Dětskou klinikou LF UP a FNO pořádají

**v Regionálním centru Olomouc
ve dnech 20.–22. 10. 2005
XXVIII. endokrinologické dny
s mezinárodní účastí.**

Podrobnější informace o programu akce, registraci
účastníků či místu konání naleznete na
www.endokrinologickykongres2005.upol.cz.

Ústav mezinárodních vztahů Praha a Katedra
politologie a evropských studií FF UP
pořádají dne **21. 10. 2005**
konferenci na téma

Jak komunikovat Evropu?

Komunikace a postoj veřejnosti k EU.

Setkání, na němž účast přislíbili mj. poslanci
Evropského parlamentu J. Leinen, J. Březina
a L. Rouček, se uskuteční v **Uměleckém centru UP
(Kaple Božího Těla, Univerzitní 1) od 10 hod.**

Merrillův program 2006–2007

Kancelář zahraničních styků RUP vyhlašuje
konkurz na roční studijní pobyt v USA.
Hlásit se mohou studenti 2.–4. ročníků všech fakult,
občané ČR. Možnost uplatnění studentů
Lékařské fakulty UP je však značně omezena.
Podrobnosti o programu a formuláře přihlášek
obdržíte v Kanceláři zahraničních styků RUP,
Křížkovského 8, Olomouc.

Termín odevzdání přihlášek je 27. 10. 2005.
(www.upol.cz/resources/ilo/Merrill.htm)

O možnostech studia v zahraničí

Kancelář zahraničních styků UP a Profesně poradenského
centrum UP pořádají v **úterý 11. 10.** ve 14 hod.
v aule FF UP (Křížkovského 8) přednášku o možnostech
a podmínkách studia v zahraničí (finanční náklady
studia v EU; živý vstup účastníka programu Erasmus).

**Čestné uznání rektora UP
autorům vědeckých monografií**

Rektor UP, ve snaze zvýšit prestiž vědecké práce na
UP, uděluje každý rok Čestné uznání autorům vědeckých
monografií, a to autorům z řad zaměstnanců UP.
Výslovně jsou vyloučeny pro udělení Čestného
uznání a) publikace populárně vědecké; b) učební
texty a učebnice.

O zařazení předložených publikací do kategorie
„vědecké monografie“ rozhodne grémium složené
z prodáváň pro vědeckobadatelství záležitosti všech
fakult UP a prorektora pro záležitosti vědy a výzkumu.

O udělení Čestného uznání může požádat každý
zaměstnanec UP, a to tak, že zašle monografii jejímž je
autorem prorektorovi pro záležitosti vědy a výzkumu
spolu se žádostí do **17. 10. 2005**.

Čestné uznání obdrží autoři všech vědeckých
monografií, které a) nesou v roce daného kalendářního
roku nebo b) nesou v roce daného předchozího,
pokud již Čestné uznání neobdrželi.

Čestné uznání předává rektor UP na slavnostním
shromáždění na konci každého roku.

FTK hostila mezinárodní konferenci k filozofii sportu

■ Kdo se dostal ve dnech 15.–18. 9. do prostor
Fakulty tělesné kultury UP, mohl být překvapen její
netradiční vyzdobou. Na otázku, co se tam probíhá
děl, zde nabízím odpověď: FTK hostila 33. ročník
světové konference IAPS z oblasti filozofie sportu.
Česká republika se tak stala první
zemí ze států střední a východní
Evropy, kam organizace pořádající
akci zavítala.

Organizace *International Association for Philosophy of Sport*
byla založena před třiatřiceti lety
v USA a sdružuje přední světové
odborníky z oblasti filozofie sportu,
vysvětlil organizátor konference
PhDr. I. Jirásek, Ph.D. Na Fakultu
tělesné kultury se sjelo šedesát kapacit z celého
světa. Pozadu nezůstali ani odborníci z Japonska či
Taiwanu. Sérii přednášek zahájil britský profesor
J. Parry (na snímku) se svým příspěvkem týkajícím
se dopingů v oblasti sportu.

Kromě problematiky dopingů se na prezentacích
objevila témata jako filozofie extrémních sportů,
sport a identita, od hry ke kvalitnímu životu, otázka filozofie
olympijských her a další. S lehou kontroverzní prezen-
tací pak vystoupil polský profesor J. Kosiewicz, který

ve své přednášce řešil samotnou existenci filozofie
sportu.

To, že se konference pořádala letos právě v Olo-
mouci, je pro FTK významným krokem vpřed. *Jsem
tomu velice rád. Konferenci dávám okolí na vědo-
mí, že se u nás na fakultě tento
obor pěstuje, že naše univerzita
nestojí někde vzadu, ale má světu
co nabídnout,* prohlásil PhDr.
I. Jirásek, Ph.D.

Návštěvníky akce však nečekaly
pouze čtyři dny nabitě prezenta-
cemi. Kromě zajímavých předná-
šek byl pro účastníky připraven
zábavný program. Po prohlídce
hlavního města Prahy na ně čekaly
například aktivity v Lanovém centru Proud, banket
v Uměleckém centru UP či netradiční seznámení
s Olomoucí. Proto ani pro nikoho z vás nemohlo být
překvapením, pokud jste ve čtvrtek v podvečer potká-
vali v centru města skupinky cizinců, kteří zblízka
zkoumali každý architektonický i nearchitektonický
detail olomouckých budov, kašena a podobně. To byli
světoví filozofové sportu, kteří se pomocí fotografií
seznámali s naší hanáckou metropolí.

Text a foto R. Horáková, FTK UP

Summer School on General Algebra and Ordered Sets

■ Je již více než čtyřicetiletou tradicí pořádat
v Česku a na Slovensku během prvního týdne v září
mezinárodní algebraickou konferenci *Summer School
on General Algebra and Ordered Sets*. Letošní letní
škola se konala od 4. do 10. 9. stejně jako loni v Malé
Morávce a organizace se opět ujal tým z Katedry
algebry a geometrie PFF UP ve složení prof. I. Chajda,
doc. R. Halaš a dr. J. Küh. Přijelo celkem 50 ma-
tematiků ze 14 zemí (Estonsko, Francie, Japonsko,
Kamerun, Kanada, Lotyšsko, Maďarsko, Německo,
Polsko, Rakousko, Rumunsko, Slovensko, Thajsko
a Česko). S hlavními přednáškami vystoupili V. Dlab
(Carleton University, Ottawa, Kanada: *Representations
of graphs*), H. Machida (University of Tokyo,
Japonsko: *Centralizers of monoids in clone theory*),
C. Szabó (Eötvös Loránd University, Budapest, Ma-

ďarsko: *The complexity of checking identities over
finite algebras*), R. Pöschel (Dresden University of
Technology, Německo: *Completeness and rigidity for
operations and relations*), J. Cirulis (University of
Latvia, Riga, Lotyšsko: *Around nearlattices*).

Celkem bylo předneseno téměř 40 příspěvků,
přednášelo se ve dvou sekcích. Velmi potěšitelná je
účasť řady mladých algebraiků. Nás zejména těší
účasť našich doktorandů L. Plojchara a F. Švrčka
a jejich přednášky.

Ve volném dni se konal turistický výlet na hřeben
Jeseníků, jehož kouzlo pro zahraniční účastníky umoc-
nilo nádherné slunečné počasí. Těšíme se na příští
rok, kdy budou tuto konferenci pořádat kolegové
z Masarykovy univerzity v Brně.

Prof. I. Chajda, KAG PFF UP

Na UP se každým rokem zvyšuje počet zahraničních studentů

■ Stejně jako každé září i letos ožije Olomouc
přílivem studentů z nejrůznějších koutů Evropy. Fakt,
že program EU Socrates-Erasmus je správná volba
pro všechny studenty, jež chtějí alespoň jeden se-
mestr svého studia strávit na zahraniční partnerské
škole a získat tak jedinečnou zkušenost akademickou
i kulturní, potvrzuje rok od roku zvyšující se počet
studentů přijíždějících na Univerzitu Palackého. V zim-
ním semestru 2005–2006 očekáváme příjezd více
než šedesáti studentů z Francie, Portugalska, Irsko,
Belgie, Finska, Španělska, Německa, Rakouska, Velké
Británie; přivítáme i první studenty z Bulharska
a Slovinska a v neposlední řadě studenty z Polska
a Slovenska, kteří tvoří nejvíce zastoupené národnostní
skupiny. V rámci studijních oborů je stálý zájem
o Lékařskou fakultu, program evropských studií na

FF UP a PF UP, programy jazykových kateder a uměno-
vědu.

Před oficiálním začátkem akademického roku při-
pravila Kancelář zahraničních styků RUP již tradiční
tzv. orientační týden určený k seznámení nových
erasmovských studentů s kulturními památkami mě-
sta i okolí, městskou samosprávou, se základy českého
jazyka, organizací studia na UP atd. Potěšující
a vítaná je ochota českých studentů sdružených
v sekci ESN UP Olomouc (*Erasmus Student Network*)
věnovat se svým zahraničním kolegům již během
orientačního týdne a v průběhu celého pobytu na UP
jim také pomáhat s adaptací v novém prostředí
organizováním společných kulturních akcí i radami při
zařizování běžných každodenních potřeb a povinností.
-zah- , -red-

„Seberty“

■ *Autoportrét je věčné téma: nabízí se nejen,
schází-li model, objekt ztvárnění, ale je dobré
především jako záminka k sebereflexi, k pře-
myšlení. Zatímco náš pohled do zrcadla je
banální, každodenní, snadný, – linoryt je obtíž-
ná rytecká technika, která ono „přemyšlení
o sobě“ nijak neulehčuje. Výsledky tohoto ne-
usnadněného přemyšlení o sobě, tohoto „sebe-
rytí“ provedeného v technice linorytu, černobí-
lého nebo barevného, představuje výstava s náz-
vem „Seberty“, instalovaná v těchto dnech
v Uměleckém centru UP. Předkládá studentské práce, jež vznikly během několika minulých let v ateliéru grafiky
Katedry výtvarné výchovy PoF UP na základě zadání tohoto tématu v seminářích Grafika 1.*

▲ *Linoryt V. Psoťkové*

*Výstavu, umístěnou v prostorách chodby UC UP v přízemí vpravo, je možno shlédnout během letošního
října a listopadu.*

-om-

Projekty v teorii a praxi vyučování fyziky

Pod tímto názvem uspořádala ve dnech 15. a 16. 9. Katedra experimentální fyziky PŘF UP ve spolupráci s Fyzikální pedagogickou sekcí JČMF konferenci, která volně navazovala na konferenci o kompetencích a standardech, uspořádanou stejnými organizátory v loňském roce.

Důraz byl opět kladen spíše na teoretické práce v oblasti didaktiky fyziky, i když zejména v příspěvcích učitelů základních a středních škol zazněla řada námětů reflektujících školskou praxi. Ukázalo se, že pojem projekt ve výuce fyziky lze chápat velmi široce od institucionálních projektů vědecky zaměřených přes různé dílčí výzkumy až po příklady konkrétních aplikací projektové výuky, kdy tvůrci projektů jsou samotní žáci.

Konference se uskutečnila v příjemném prostředí Vzdělávacího a konferenčního centra MŠMT v Telči a zúčastnilo se jí 36 pracovníků ze všech typů škol. Téma jednotlivých vystoupení byla velmi pestrá, což lze posoudit z názvů příspěvků, které jsou seřazeny v posloupnosti, v jaké na konferenci odezněly: *Úkoly didaktiky fyziky v České republice na začátku 21. století* (I. Volf), *Vědecká základna didaktiky fyziky* (E. Svoboda), *Fyzika očima žáků základních a středních škol* (E. Svoboda, G. Höfer), *Projekt GACR* (D. Nezvalová), *Jsou projekty integrovány přírodovědy cestou vývoje fyzikálního učení v 21. století?* (O. Lepil), *Projekt Leonardo da Vinci Supercomet 2* (E. Mechlová), *Některé výsledky výzkumu fyzikálních*

vědomostí studentů gymnázií v České republice (T. Kěkulová), *Práce s grafy ve výuce fyziky na SŠ* (M. Grondilová), *Projekty ve vyučovací praxi* (R. Holubová), *Projektová výuka fyziky na gymnáziu* (E. Müllerová), *Projektové vyučování v molekulové fyzice a termice* (P. Smyček), *Interaktivní výuka fyziky na gymnáziu podporovaná programem Interactive Physics* (P. Janeček), *Fyzika v projektové výuce: Realizace projektu „Jademě přeměny versus proměny nás a světa“* (Vojtěch Žák), *Aplikace biomechaniky do výuky fyziky na základní škole* (P. Burešová), *Projekt Voda – fyzikální, chemické, biologické vlastnosti vody* (F. Spulák), *Grafické řešení fyzikálních příkladů s kvadratickou závislostí* (J. Nohýl), *Projekt technických lycéi – jeho historie a hodnocení* (P. Jilek), *Příprava učitelů fyziky jako projekt* (J. Tesař), *Projekty pro výuku mechaniky v prostředí Coach5* (P. Pešat).

Závěrem je možné konstatovat, že loňská konference o kompetencích a standardech i letošní konference o projektech ve výuce fyziky zahájily novou tradici setkání zaměřených na rozvoj teorie didaktiky fyziky. Jde nesporně o druh akce, která v didaktice fyziky již delší dobu chyběla a mohla by se stát odrazovým můstkem pro mladé pracovníky v didaktice fyziky, jejichž počet zejména mezi studenty doktorského studia v poslední době značně vzrostl. Proto by bylo žádoucí v započaté tradici i v dalších letech pokračovat.

Doc. O. Lepil, Katedra experimentální fyziky PŘF UP

XIII. moravsko-slovenské mikrobiologické dny

Ve dnech 12.–14. 9. se v Uměleckém centru UP sešli mikrobiologové z Čech, Moravy a Slovenska na pravidelném odborném setkání. Krásné a důstojné prostředí konviku umocnilo dojem z odborných sdělení, která zde zazněla během tří dnů trvání sjezdu. Téma přednášek zasahovalo do oblasti mikrobiologie klinické, veterinární a potravinářské, rovněž infekčního lékařství a epidemiologie. Příspěvky byly tematicky rozděleny do několika sekcí: diagnostické postupy v mikrobiologii, problematika léčby bakteriálních infekcí a rezistence k antibiotikům, dále aktuální pohled na vybraná agens a diagnózy. V sekci věnované stafylokokům zaznělo zajímavé sdělení týkající se objevení nového bakteriálního druhu izolovaného z opic chovaných v ZOO Olomouc (*Staphylococcus simiae*) autorů D. Koukalové, R. Pantůčka a P. Petráše. Tak byla rozšířena řada nově izolovaných

bakteriálních druhů na olomouckém pracovišti Ústavu mikrobiologie LF UP a FNO. Aktuální poznatky obsahovaly rovněž četné poster.

Odborné zážitky byly doplněny doprovodným programem – s velkým zájmem účastníků se setkala prohlídka konviku i historického centra Olomouce, jakož i výlet na Svaty Kopeček a sportovní večer, strávený příjemně u bowlingu.

Olomoučtí organizátoři mohou být s průběhem celé akce spokojeni. Odborná mikrobiologická veřejnost se setká na této akci opět za rok, kdy hostitelským městem bude Zlín.

Prim. MUDr. Y. Lovečková,
Ústav mikrobiologie LF UP a FNO, foto - tj-

Deváté origenovské kolokvium

Ve dnech 29. 8.–2. 9. 2005 se v maďarském městě Pécs konalo již deváté kolokvium věnované významnému křesťanskému učenci Origenovi (cca 185–254). Na konferenci zaznělo více než 50 příspěvků, rozdělených do sedmi tematických skupin. Úvodní přednášku pronesl L. Perrone z boloňské univerzity, pořadatel předchozího origenovského kolokvia (Pisa 2001) a šéfredaktor mezinárodní revue věnované Origenovi a alexandrijskému křesťanství *Adamantius*.

Téma konference bylo formulováno poměrně široce (*Origen and the religious practice of his time*), velká část příspěvků byla věnována vzájemné souvislosti Origenovy exegetické práce a praktických otázek tehdejšího křesťanského života. Zvláštní pozornost vzbudila přednáška o Origenově výkladu Janovy *Apokalypsy* (J. Kovács, Virginia) a zamyšlení nad asketickým rozměrem křesťanství v Origenově době i dnes (Ch. Marksches, Berlin).

V rámci konference vystoupilo také několik badatelů známých naší odborné veřejnosti z 10. kolokvia o Rehorovi z Nyssy, které v loňském roce hostila Univerzita Palackého; mezi nimi např. B. Studer (Engelberg, Švýcarsko) či J. S. O'Leary (Tokio).

mladí badatelé z Centra pro práci s patristickými, středověkými a renesančními texty CMTF UP, z nichž někteří se alexandrijské křesťanské tradici dlouhodobě věnují, ocenili také následně diskuse a možnost navázání kontaktů s předními světovými odborníky.

Příští, jubilejní origenovské kolokvium se bude konat v roce 2009 v polském Krakově.

V. Hušek, Th.D., Mgr. J. Plátová,
Centrum pro práci s patristickými,
středověkými a renesančními texty CMTF UP

V rámci mezinárodního projektu Globální perspektivy vědy a spirituality, který je organizován z Univerzity interdisciplinaire de Paris, Elon University, NC, USA, a s podporou nadace Johna Templetona pořádá Centrum pro dialog vědy a náboženství CMTF UP

2. mezinárodní interdisciplinární konferenci Věda a náboženství 2005:

Teilhard, evoluce a globální spiritualita.

Konference se koná 14.–15. 10. 2005 (vždy od 9 hod.) v konferenčním centru AKS, Žerotínovo nám. 2, Olomouc (vchod z ulice Purkrabská). Je přístupná veřejnosti a vstupné je dobrovolné. Registrace účastníků je otevřena do 12. 10. 2005 na webstránce <http://www.elabs.com/van2005>. Zájemci, kteří nemají přístup na internet, se mohou registrovat telefonicky na č. 585 637 014. Program konference bude vystaven na webových stránkách 8. 10. 2005.

Profesní poradenské centrum UP (PPC UP) si vás dovoluje pozvat na

Veletrh pracovních příležitostí Olomouc 2005,

který se uskuteční

12. 10. 2005 od 10 do 17.30 hod.

v prostorách Uměleckého centra UP (Univerzitní 3).

Touto akcí centrum navazuje na květnovou Burzu pracovních příležitostí, kde se studentům a absolventům UP představily renomované personální agentury s nabídkou volných pracovních míst. Veletrh nyní rozšíří řadu vystavovatelů o regionální i mimoregionální zaměstnavatele ziskového, neziskového a státního sektoru (např. Honeywell ČR, Bang & Olufsen, Kraft Foods ČR, McDonald's ČR, Manpower, Deloitte Czech Republic, Business Leaders Forum, Člověk v tísni, Charita Olomouc, Priessnitzyov léčebné lázně, AISEC ČR a další). Jejich oborový profil pokrývá víceméně všechny fakulty UP. Tato akce tedy oslovuje všechny naše studenty a absolventy, kteří si zde mohou mj. vyjednat odborné zaměření praxe či brigády, spolupráci na bakalářských či diplomových pracích nebo zajistit pracovní místo či externí spolupráci s firmou-vystavovatelem. Veletrh může být benefitem také pro samotnou univerzitu, respektive jednotlivá univerzitní pracoviště, jimž poskytne příležitost navázat kontakt s vystavovateli a vyjednat konkrétní oblasti možné spolupráce či rozšířit kooperaci již nastavenou.

Další informace vám budou podány na adrese rakovam@ffnw.upol.cz, tahova@ffnw.upol.cz a para-professionals@yahoo.com, dále také v rámci konzultačních hodin Profesní poradenského centra UP (úterý a čtvrtek 13.00–17.00), Katedra sociologie a andragogiky FF UP, Wurmova 7.

Knihovna UP informuje

Knihovna UP si dovoluje upozornit své čtenáře na následující informace:

Ústřední knihovna UP mění svou otevírací dobu. Od pondělí 3. 10. bude posunut začátek otevírací doby na 8 hod. Nová otevírací doba Ústřední knihovny: pondělí–čtvrtek: 8.00–22.00 hod., pátek: 8.00–19.00 hod., sobota: 8.00–13.00 hod.

V rámci *Týdne knihoven* KUP vyhláší **amnestii** na knihy, při jejichž vrácení by čtenáři museli platit pokutu. Veškeré pokuty budou v týdnu **od 3. do 8. 10. 2005** všem uživatelům prominuty.

Půjčované knihy je možno si rezervovat přes Internet.

SCOPUS – nová citační databáze

<http://www.scopus.com>

Do 31. 8. 2006 má Univerzita Palackého přístup do největší citační databáze na světě *SCOPUS*, kterou produkuje nizozemská společnost Elsevier. Databáze zpracovává 14 000 titulů odborných časopisů od 4 000 vydavatelů celého světa (52 % jsou časopisy z Evropy). Významné je, že je uváděna citovanost jednotlivých časopiseckých článků, což doposud nabízela jen databáze Web of Science.

Knihovna UP, bis@upol.cz

OTÁZKY PRO KANDIDÁTY NA FUNKCI REKTORA UP

1. Naše univerzita je tvořena řadou velmi odlišných pracovišť. Jak chcete z úřadu rektora přispět k tomu, aby naši pracovníci z takto různorodého prostředí přesto vnímali univerzitu jako jeden celek a cítili s ní větší sounáležitost?
2. Jakým způsobem chcete přispět k tomu, aby se naše univerzita lépe prosazovala v konkurenci světových vědeckých zařízení?
3. Jak byste chtěl přispět k tomu, aby se nám dařilo získávat co nejvíce těch nejšikovnějších studentů?
4. V minulém roce byly problémy se schvalováním univerzitního rozpočtu. Hodláte nějak změnit politiku sestavování a předkládání rozpočtu, případně komunikaci s Akademickým senátem UP tak, aby podobné problémy pokud možno nenastávaly?
5. Rektor bude univerzitu zastupovat i vůči našemu státu. Předpokládáte, že se budete zasazovat o nějaké změny v legislativě, které by měly zlepšit chod naší univerzity?

Prof. L. Dvořák, CSc.:

Dříve než odpovím na položené otázky je třeba konstatovat, že v souladu s platnými právními normami (zákon, statuty UP a fakult atd.), spočívá role rektora uvnitř univerzity především v tom, že koordinuje jednotlivé organizační jednotky univerzity, dává podněty k určitým aktivitám, navrhuje a iniciuje směry rozvoje apod., a to především na základě široké shody a s podporou akademické obce, akademických senátů a vedení univerzity (především po dohodě s děkany fakult). Mé odpovědi jsou významně ovlivněny předchozími zkušenostmi z výkonu rektorské funkce a zejména zkušenostmi z posledního děkanského období na PŘF UP.

Ad 1) UP je silně heterogenní, jak skladbou pěstovaných oborů, tak i jejich úrovní. To často vede k tomu, že je vnímána jako pouhý součet sedmi fakult a to není dobré. Univerzita musí být mnohem víc. Chci, aby pracoviště, která jsou na různých fakultách a zároveň jsou si tematicky blízka, v maximální míře spolupracovala ve výuce i ve vědě, a to k oboustrannému prospěchu – viz příklady spolupráce některých pracovišť LF a PŘF (biomedicínské obory) nebo FF a CMTF (filozofie, historie) a jistě se najdou i další dobré příklady. V tomto směru kolegiální oborů zatím svou roli neplní a to je třeba změnit nebo nalézt jiné řešení.

Více je třeba rozvíjet dobré jméno celé UP směrem k veřejnosti, vytvářet podmínky pro to, aby zaměstnanci a studenti měli dost důvodů být hrdí na to, že na univerzitu patří. Víc pozornosti bude nutné věnovat propagaci UP jako celku, na řadu asi přijde i nové zvážení a využívání jednotného „firemního“ loga atd.

Ad 2) Máme-li se prosadit, je třeba nabídnout kvalitu srovnatelnou se světem, respektov-

vané vědecké výsledky, osobnosti, špičková pracoviště. Taková pracoviště máme, budeme je všemi dostupnými prostředky podporovat, aby byla ještě lepší. Podporu zaslouží také ta pracoviště, která mají reálnou šanci se na špičky světové nebo evropské vědy dostat. Zkušenosti z PŘF dokazují, že to je správná cesta.

Více než dosud je potřeba využívat výměnné pobyty studentů (zlepšit v této souvislosti úroveň jazykové přípravy), učitelů a vědeckých pracovníků, zaměstnávat lidi s dlouhodobými zkušenostmi ze zahraničních pracovišť, zkrátka více se otevřít prostotu světové vědy a univerzitního vzdělávání.

Ad 3) Tato záležitost musí být především věcí fakult, kde nejlépe znají, jak postupovat v různých oborech. Za samozřejmost pak považují, že na fakultách musí být špičková pracoviště (a veřejnost o nich musí vědět), na kterých budou chtít kvalitní absolventi středních škol studovat. Proto považují za potřebné přesvědčit vedení všech fakult, aby taková pracoviště všestranně podporovali. Byl bych rád, kdybychom dosáhli toho, že středoškoláci budou chodit studovat např. optiku, biochemii, botaniku, hematologii nebo zubní lékařství či mezinárodní právo právě do Olomouce na UP (omlouvám se za to, že obory uvádím zatím zcela nahodile). Špičkové obory přitom nemusí pokrývat celou nabídku fakult, ale každá fakulta by měla umět nějaký takový studijní program nabídnout.

Při získávání kvalitních středoškoláků se osvědčuje pořádání propagačních akcí typu Jarmarku chemie, fyziky a matematiky, využívání oborových olympiád, spolupráce na tvorbě učebnic pro základní a střední školy. Tyto aktivity by bylo vhodné rozšířit a koordinovat.

niky a institucemi) by mohly sehrát svou roli (což je opět úkol i pro rektora).

Ad 4) Domnívám se, že rozpočtový „zádrhel“ je řešitelný racionální diskusí s vedením fakult, zařízení UP a Akademickým senátem. Už s předstihem před státním přidělem je možno dosáhnout shody v metodice dělení. Neumím si představit působení v rektorské funkci bez otevření a dobré komunikace se senátem.

Ad 5) O ty jsem se zasazoval ještě nedávno přímo jako předseda parlamentního senátního výboru pro vzdělávání. V současnosti je v Poslanecké sněmovně projednáván další pokus o novelu vysokoškolského zákona, v níž jsou i prvky, které jsem sám po celá léta podporoval. Pokud nebude nakonec opět přijata, mohu se pochopitelně snažit – s využitím svých kontaktů – o další prosazování změn. Místo neustálých novelizací, což je český legislativní nešvar, je však myslím žádoucí uvažovat o úpravě generální, tedy o novém vysokoškolském zákonu. Protože však patří do kategorie politiky „ostré sledovaných“, je dosažení konsensu o něm bohužel značně nevyzpytatelnou záležitostí.

Připravil

doc. T. Opatrný

Ad 4) Ze zkušeností na PŘF vím, že je především nutné včas konzultovat metodiku a principy sestavování rozpočtu (v tomto případě rozdělování dotace mezi organizační jednotky) s AS a s představiteli organizačních jednotek (na úrovni UP s děkany, případně tajemníky fakult), hrát tzv. s „otevřenými kartami“. Za užitečné považuji v tomto případě i seminář pro AS, který umožní senátorům proniknout do podstaty problému dělení financí. Za velmi důležité považuji to, aby metodika dělení financí byla projednána a schválena ještě na konci předchozího finančního roku, což umožní rychleji projednat návrh rozpočtu. Za podstatné považuji rovněž to, aby na všech organizačních jednotkách UP bylo pochopeno, že státní dotace již nyní není jediným zdrojem příjmů. Na PŘF získáváme přibližně stejné finance ze státní dotace jako z jiných zdrojů (prostředky na vědu, vzdělávací a jiné projekty atd.).

Ad 5) Jak všichni víme, provedení jakékoli legislativní změny je poměrně složitý proces a i v současnosti určité pokusy v tomto směru probíhají. Jako vhodné se mi jeví upravit některé drobnější problémy, třeba zjednodušit volbu akademických senátů (volit pouze dvoukolově), umožnit školám volněji definovat standardní dobu studia s ohledem na formu studia (např. prezenční, kombinovaná, distanční, problematické jsou v tomto smyslu zejména doktorské programy), zajistit, aby ve všech případech, kdy se rozhoduje o záležitostech studenta, byla dána možnost využití opravných prostředků, a některé další. Ale především považuji za velmi potřebné prosadit možnosti financování vysokých škol z více zdrojů (tedy nejen státní dotace, ale i dotace z regionu a z komerční sféry, definovat možnosti podnikání veřejných vysokých škol, umožnit převoditelnost ušetřených prostředků z roku na rok, v úvahu přichází i vhodná forma školného), znovu zvážit osvobození veřejných vysokých škol od daně z příjmu, zavedení „sociálního fondu“, z něhož by bylo možné financovat programy péče o zaměstnance, nezapočítávat žádný druh stipendií do rozhodných příjmů rodiny (vyžaduje změnu zákona o státní sociální podpoře). Předpokládám, že se objeví i další dobré nápady od členů naší akademické obce, které bude vhodné prosazovat.

HABILITACE

Cyrlometodějská teologická fakulta

Ve středu 12. 10. 2005 ve 13.30 hod. se na zasedání Vědecké rady CMTF v učebně U1/0 (přízemí budovy CMTF) uskutečnila **habilitační řízení v oboru Teologie dr. Jiřího Kašného, Th.D.**, vedoucího Katedry církevního a civilního práva TF JU v Českých Budějovicích. Habilitační přednáška je na téma *Instrukce Dignitas connubii (2005). Úvod a vybrané kanonicko-pastorační problémy během projednávání neplatnosti manželství*. Habilitant předložil habilitační práci *Bůh nás povolal k pokoji (1Kor 7,15)*. Kanonická řízení ke zrušení manželství *in favorem fidei*, je možno se s ní seznámit na sekretariátě děkana CMTF UP.

Prof. RNDr. Lubomír Dvořák, CSc.

Motto:

UP má všechny předpoklady stát se kvalitní a prestižní evropskou univerzitou, s výrazným podílem kvalitních učitelů a vědeckých pracovníků spolu s absolventy uplatnitelnými nejen u nás, ale i v zahraničí.

Co nás k tomu zavazuje:

- současná výborná úroveň mnoha pracovišť, dostatek kvalitních absolventů a pedagogů;
- historické kořeny, které sahají až do 16. století, a odkaz prvního rektora UP prof. J. L. Fischera – být elitní univerzitou;
- jedinečné postavení mezi vysokými školami v kraji.

Co nás k tomu nutí:

- konkurenční boj o dobré studenty reflektující stav populace v ČR;
- z toho plynoucí nutnost maximálního prosazení se v rámci regionu, ČR, v evropském a postupně i ve světovém měřítku;
- vědomí, že vzdělání bude hrát v budoucnosti v životě jednotlivce i společnosti stále významnější roli.

Co je pro to nutné udělat:

- posílit univerzitní soudržnost, nezbytný univerzitní patriotismus ze strany zaměstnanců a studujících; je třeba hledat shodu v posuzování podstatných problémů a jejich řešení ve vedení UP (rektor a děkani, další vedoucí pracovníci, akademické senáty), zlepšit vzájemnou komunikaci a rozhodovací proces;
- podporovat špičková vědecká pracoviště, která dosahují světově srovnatelné výsledky; na taková pracoviště získávat i zahraniční studenty;
- tvořit studijní programy v souladu s evropskými standardy včetně rozvoje e-learningu a celoživotního vzdělávání; umožnit studentům ověření získaných znalostí a dovedností v praxi během studia, brát přitom ohled na požadavky společenské praxe (uplatnitelnost absolventů); – analyzovat, co se slabými pracovišti – ta, která jsou z hlediska fungování UP nutná, posílit, ta, která neprokáží životaschopnost, utlumit, případně zrušit;
- propagovat, podporovat a budovat pozici UP zejména v rámci města a Olomouckého kraje; využít obrovský intelektuální potenciál univerzity ve prospěch regionu; UP musí být partnerem kraje a v určitých situacích poskytovat kraji servisní služby;
- budovat pozitivní mediální obraz univerzity v rámci města, kraje, republiky i EU.

Jak je to možné provést:

1. vést přímý dialog s akademickými funkcionáři, akademickými senáty a akademickou obcí všech fakult.
2. Nově definovat a rozdělit odpovědnost akademických funkcionářů, kvestora a vedoucích oddělení na centrálních jednotkách. Administrativa = služby, ICUP = služby, je třeba zvážit, které služby je dobré integrovat, které naopak decentralizovat nebo decentralizované ponechat tak, aby oblast služeb fungovala efektivně. Není vyloučeno ani zrušení neefektivních služeb. Iniciovat zvyšování manažerských kompetencí řídicích pracovníků.
3. Zkvalitnit manažerské informační systémy tak, aby byly plně funkční a mohly být úspěšně využívány na všech stupních řízení UP. Takové systémy dostatečně propagovat u akademické obce, aby bylo zabezpečeno jejich využití a následný přínos z hlediska toku informací.
4. Účelně koordinovat činnost fakult, iniciovat užitečnou spolupráci příbuzných oborů na různých fakultách. Zvážit vznik nových fakult, nových studijních oborů, rozšířit pro studenty přístupnost mezi studijními obory.
5. Zviditelnit univerzitu, komunikovat se samosprávou i státní správou, s podniky, institucemi a občany v regionu. Podporovat jednotlivce a kolektivy, kteří se v tuzemsku i mezinárodně prosazují.
6. Podporovat získávání finančních prostředků na činnost UP i mimo státní dotace (např. projekty, podnikatelská sféra, celoživotní vzdělávání).
7. Podporovat veškeré aktivity fakult, které povedou k získávání kvalitních studentů, podporovat dobré studenty, zejména doktorandy, formou navýšení stipendií, nabídkou zahraničních pobytů a perspektivou působení na UP. Zainteresovat studenty na periodickém hodnocení kvality výuky a vyučujících.
8. Více motivovat učitele a vědecké pracovníky (např. formou Cen děkana – viz LF a PŘF, zlepšit péči o zaměstnance – bonusové programy). Diferencovat platové podmínky tak, aby více reflektovaly rozdílnou úroveň kvality práce.
9. Prosadit zavedení metodiky hodnocení a zvyšování kvality vědy a výuky na UP, vytvořit systém, který by zahrnoval interní prvky evaluace pracovních míst a poskytovaných služeb.

Prof. Lubomír Dvořák, CSc. (1940), současný děkan Přírodovědecké fakulty UP,

absolvoval Přírodovědeckou fakultu UP (Učitelství předmětů matematika–fyzika pro střední a základní školy). Působí zde od roku 1964 nejdříve jako asistent, poté odborný asistent, docent (1990) a profesor (1998) na Katedře experimentální fyziky. V letech 1993–1997 byl děkanem Přírodovědecké fakulty UP, v období 1997–2000 byl rektorem UP, od února 2003 působí znovu ve funkci děkana PŘF UP.

Odborné zaměření:

Luminiscence anorganických materiálů, optické vlastnosti tekutých krystalů, biofyzikální aspekty primárních fotosyntetických procesů; celkem publikováno asi 65 vědeckých prací v časopisech a sbornících (např. v Czech. J. Phys., Optica Acta, Photochem. Photobiology, J. Theor. Biology, Photosynthetic a.), počet ohlasů asi 70, kolem 20 odborných a populárních článků, osm skript, kapitola ve vysokoškolské učebnici, jedna knižní publikace (spoluautor Z. Kupka).

Absolvoval v r. 1972 jeden tříměsíční studijní pobyt na Fyzikální fakultě univerzity v tehdejší Leningradě (víc v té době nebylo možné), po r. 1990 se aktivně účastnil i dalších mezinárodních konferencích (např. Amsterdam, New Orleans, Baltimore, Kansas City aj.).

Je školitelem celkem pěti doktorandů, kteří úspěšně dokončili doktorská studia.

Pedagogická činnost:

Zpočátku výuka většiny předmětů vyučovaných na Katedře experimentální fyziky, později zaměření na fyziku kondenzovaných látek, atomovou a jadernou fyziku, ionizující záření a strídavě některé předměty v biofyzikálních kurzech, vedení asi 70 diplomových prací.

Členství v odborných společnostech:

Člen Českého komitétu IUPAB, člen Biophysical Society (USA), člen Jednoty českých matematiků a fyziků, člen American Association for the Advancement of Science.

Další odborné aktivity:

Člen Vědecké rady PŘF UP (od r. 1992), člen VR UP (1997–2000 a od r. 2003), člen oborových rad doktorských studijních programů na PŘF UP a PŘF MU v Brně, člen komisí pro státní zkoušky v magisterském a doktorském studiu na PŘF UP a PŘF MU, člen komisí pro habilitační a profesorská řízení na PŘF UP, PŘF MU a MFF UK.

Některá dosažená ocenění:

Zlatá medaile UP Pro Merito, Pamětní medaile k 50. výročí obnovení olomoucké univerzity, Zlatá medaile Za zásluhu o rozvoj UP, Pamětní medaile k 650. výročí Univerzity Karlovy, Pamětní medaile ke 150. výročí VŠB – TU Ostrava, Medaile MŠMT I. i II. stupně, Pamětní medaile 17. listopadu 1939–1999 (Český svaz bojovníků za svobodu).

Osobní krédo:

*Skutečným měřítkem hodnoty člověka je užitek, který z jeho práce měli jiní. (C. Hightower)
Pravda se nesmí zaměňovat s názorem většiny. (J. Cocteau)*

Foto -tj-

Veřejná prezentace kandidátů na funkci rektora

se uskuteční
na setkání se členy univerzitní obce UP

ve středu 12. 10. ve 13 hodin v aule Právnické fakulty UP.

Ve snaze umožnit členům akademické obce a zaměstnancům UP účast na této významné univerzitní události udělila rektorka UP na tento den **rektorské volno** (od 12 hod.).

Prof. PhDr. František Mezihorák, CSc.

Osmero rektorských představ a předsevzetí

Mohlo by jich být třeba i sto, ale vím, že akademická obec zvláště chová nechuť k přebujlosti předvolebních slov. Ostatně – v současné době schvalované dlouhodobé záměry UP a jednotlivých fakult na stovkách stran podrobně formulují cíle pro příští léta, a to je pochopitelně rámec, v němž se musí i nový rektor pohybovat a především usilovat, aby se slova měnila ve skutky. Nemůže se tvářit jako mesiáš a nové rektorské třiletí nezačíná na zelené louce a v bodě nula. Na leccos v naší univerzitní minulosti i současnosti můžeme být v konfrontaci s Evropou a světem hrdí. Také v posledních letech bylo už vykonáno velmi mnoho a paní rektorce, dalším akademickým funkcionářům, senátorům, všem, kterým leží osud univerzity na srdci a pracovali pro jeho šťastnou tvář, patří Pán Bůh zaplat! Následující věty nechť jsou tedy chápány především jako představa o mých osobních přístupech k činnosti naší univerzity v nejbližším období:

1. Uvážlivě (nekampaňovitě), ale rozhodně a efektivně pokračovat v tzv. boloňském procesu, včetně jeho evropské evaluační dimenze, což znamená zapojovat se do evropských vzdělávacích struktur, rychlý kvalifikační růst pracovníků, účinnost vzdělávací a vědecko-výzkumné práce, vyváženost přímé a nepřímé výuky, všestranné uplatnění absolventů, interdisciplinarnitu studijních programů, internacionalizaci. To vše jako kroky k tomu, abychom při předpokládané vládní bilanci 45 zemí Evropy v roce 2010 byli v hlavním proudu evropského vzdělávacího prostoru.
2. Funkce rektora a rektorátu uplatňovat jako koncepční, inspirační, koordinační, harmonizační, nikoliv „vládnoucí“. Respektovat a posilovat princip subsidiarity. Zajistit účast všech fakult na vedení univerzity. Rozšiřovat již nyní početné kontakty osobní i pracovní se všemi fakultami a dobrou znalost jejich problematiky tak, aby byly ve vzájemné důvěře co nejrychleji řešeny. Nevzdávat zdánlivě beznadějný a nekonečný zápas s byrokratickými tendencemi na všech úrovních.
3. Podněcovat a podporovat aktivity studentů ve všech oblastech života univerzity a jejich i organizační zapojení do evropského kontextu. Usilovat také o zlepšování materiálních studijních podmínek, zvláště ubytovacích a stipendijních.
4. Výrazně zlepšit propagaci naší univerzity – s využitím historické prestiže druhé nejstarší vysoké školy u nás nabízet atraktivní tvář současnou, a to nejen v národním měřítku, nýbrž i vědecko-pedagogickou expanzí do zahraničí.
5. Podstatně pokročit v internacionalizaci studijních programů a vědních oborů, zvláště pak v mobilitě studentů a všech akademických pracovníků.
6. Učinit univerzitu opět více i věcí města a kraje a podnikatelské sféry. Přitom sepětí s regionem nesmí vést k pohodlnému provincialismu. Naší tížádností musí být, aby všechna pracoviště měla věhlas republikový, mnohá evropský a některá světový. Intenzitu preferovat před extenzitou. Velkou příležitostí pro naši prezentaci je nadcházející 60. výročí obnovení olomouckého vysokého učení. Je nutno využít je nejen k zamyšlení nad čtyřsetletou historií, zvláště nad odkazem rektora obnovitele J. L. Fischera, ale především nad tím, jak zrychlit tempo formování prestižní univerzity pro 21. století.
7. Odstranit vleklé a nepřírozené napětí mezi tzv. centrálními složkami a fakultami. Rozpočet univerzity nesmí být gordickým uzlem. Konstruktivní dialog vedení UP, vedení fakult a AS musí zabránit opakování průtahů minulých let. Více musíme usilovat o získávání prostředků mimorozpočtových. Grantová úspěšnost se stane jednou z nejdůležitějších položek hodnocení každého pracoviště a pracovníka. Spravedlivé diferencované odměňování se tak může podstatně přiblížit ke standardu vyspělých zemí.
8. Využít ku prospěchu univerzity svých rozsáhlých zkušeností a kontaktů národních i mezinárodních, a to jak ze sféry akademické, tak i z tzv. vysoké politiky.

Předchozí odstavce by však zůstaly jen proklamacemi, pokud by se s nimi neztotožnila univerzitní akademická obec. Jedině tak bych mohl také být rektorem (bude-li to vůle volitelů) – jako první mezi rovnými. Rozhodně ne pro jakékoliv ambice osobní, nýbrž proto, že jsem již padesát let (i přes nucenou dvacetiletou distanci) spjat s touto univerzitou poutem citovým a osudovým.

Dovolím si připojit na závěr toto podobenství: V expresním vlaku, který uhání evropským vzdělávacím prostorem, je vůz budící úctu svou historickou tradicí. Především ale láká pasažéry z celého světa na svůj vysoký vědecko-pedagogický komfort v interiéru – je to vůz se symbolem UP. Důležitější než to, jestli budu já posunovačem při zapojování tohoto vagonu do evropského vlaku, je to, abychom skutečně zapojeni byli a abychom se nespokojili s motorovou lokálkou, jedoucí po vedlejší či dokonce slepé koleji.

Vivat academia – Universitas Palackiana 1573 – 1946 – 2006 – 2100!

Volba kandidáta na funkci rektora UP

se uskuteční
ve středu 19. 10. 2005
na zasedání Akademického senátu UP ve 13 hod. ve velké zasedací síni Rektorátu UP.

První, případně druhé a třetí kolo voleb kandidáta na rektora UP proběhne téhož dne. Pokud se Akademický senát UP ani ve třetím kole neusnese, kterého kandidáta navrhne ministryni školství ke jmenování rektorem UP, postupuje se dle Volebního a jednacího řádu AS UP čl. 38 odst. 12.

Výsledky voleb a protokol o volbě kandidáta na funkci rektora UP včetně podkladů pro jmenování rektora postoupí předseda Akademického senátu UP ministryni školství v termínu do 15. 11. 2005.

Zasedání Akademického senátu UP jsou veřejná.

Prof. František Mezihorák, CSc. (1937), současný děkan Pedagogické fakulty UP,

absolvoval Fakultu společenských věd UP (obor Čeština–dějepis), kde působil od roku 1961 (zpočátku jako asistent a odborný asistent); v letech 1963–1966 absolvoval externí aspiranturu na UK v Praze a na UP v Olomouci, od r. 1966 je kandidátem historických věd, v roce 1968 získal doktorát filozofie na Filozofické fakultě UP. Na konci šedesátých let se výrazně politicky angažoval v reformním procesu „Pražského jara“, posléze (1969) byl z politických důvodů – zvláště za odpor proti sovětské okupaci – vypovězen z Univerzity Palackého. V sedmdesátých a osmdesátých letech působil na středních školách, převážně v diskriminovaném postavení, za neustálých hrozeb výpovědi sledován a vyšetřován Státní tajnou bezpečností, bez možnosti vědecké a publikační činnosti. V roce 1989 patřil k organizátorům „sametové revoluce“ na Olomoucku, v roce 1990 byl mluvčím OF olomoucké oblasti a kandidátem v parlamentních volbách. V téže roce se vrátil na Filozofickou fakultu UP, kde byl také rehabilitován (1. habilitace 1990, 2. habilitace 1993). V následujícím období působil jako prorektor UP pro rehabilitaci a jako zakladatel Katedry humanitních věd a evropských studií FF UP (první katedry evropského zaměření u nás) a Katedry občanské výchovy PdF UP. Celkem třikrát byl zvolen děkanem Pedagogické fakulty (1991, 1994 a 2003). V roce 1995 byl jmenován profesorem. V roce 1998 se stal senátorem Parlamentu ČR (místopředseda Komise pro zahraniční krajany, člen Výboru pro evropskou integraci, člen delegace do Evropského parlamentu, předseda Výboru pro vzdělání, vědu, kulturu, lidská práva a petice v Senátu Parlamentu ČR.). V roce 2001 byl členem české parlamentní delegace v Radě Evropy.

Absolvoval řadu stáží na evropských vysokých školách, např. na univerzitách v Hullu a v Bayreuthu, na vysokých školách ve Freiburgu a Ludwigsburgu a dalších.

Je držitelem významných ocenění, např. vyznamenání Svazu bojovníků za svobodu – Záslužný kříž za věrnost demokracii a humanismu, Velký záslužný kříž Republiky Rakousko, nejvyšší vyznamenání MŠMT – Medaile J.A. Komenského, zlatá medaile UP a Pamětní medaile UP.

V minulosti či současnosti vedoucí katedry, člen vědeckých rad, člen redakčních rad odborných časopisů, člen Euroscience, České asociace pro evropská studia, Asociace mezinárodních studií, České společnosti pro politické vědy, Masarykovy společnosti, Evropského hnutí aj.

Vědecká práce zaměřena na dějiny evropského myšlení a integrace, na česko-slovenské a česko-německé vztahy.

Od obnovení možnosti publikovat v r. 1990 je autorem asi 100 monografií, studií a článků nejen v češtině, ale i v angličtině, francouzštině, němčině, polštině, maďarštině a slovinštině. Z nejvýznamnějších např.: *Evropská integrace I až III, Gallery of Great Europeans, Sept siècles de l'européanisme, Hry o Moravu, Moravský extrémní regionalismus a pokus o Velké Slovensko, Evropanství a integrace.*

Foto -tj-

Ubytovací stipendium

Od 1. 10. 2005 vstupuje v platnost nový *Stipendijní řád UP*, který byl v červnu 2005 schválen AS UP a následně registrován MŠMT ČR. Doposud platný stipendijní řád bylo nutno upravit zejména z důvodů zásadní změny pravidel financování ubytování studentů VŠ, neboť od 1. 10. 2005 poskytuje MŠMT ČR vysokým školám dotaci na ubytovací stipendia, jež budou přímo vyplácena studentům, kteří na ně budou mít nárok.

Stipendijní řád tedy přesně vymezuje pravidla pro poskytování ubytovacího stipendia. Nárok na ubytovací stipendium na UP má každý student, který splňuje tyto podmínky:

- je studentem bakalářského, magisterského nebo doktorského studijního programu v prezenční formě studia;
- studuje v prvním studijním programu nebo ve studijním programu na něj navazujícím nebo přestoupil z jednoho studijního programu do jiného a předchází studium mu bylo uznáno; v případě souběžně studovaných studijních programů je student započten nejvýše jednou, a to v tom studijním programu, ve kterém byl do studia zapsán dříve;
- nepřekročil standardní dobu studia ani v žádném ze souběžně studovaných studijních programů;
- je státním občanem České republiky nebo je osobou bez státní příslušnosti, která má na území České republiky povolený trvalý pobyt nebo je státním příslušníkem členského státu Evropské unie nebo jiného smluvního státu *Dohody o Evropském hospodářském prostoru* (Islandu, Norska, Lichtenštejnska) nebo Švýcarské konfederace, nebo který je rodinným příslušníkem takové osoby;
- nená má trvalé bydliště na území okresu Olomouc nebo je držitelem průkazu ZTP či ZTP/P a nemá přitom trvalé bydliště na území Statutárního města Olomouce (*Stipendijní řád UP*, čl. 4, odst. 1).

Studenti, kteří splňují tyto podmínky, nemusejí o ubytovací stipendium žádat (nepodávají tedy žádnou žádost). Splnění podmí-

nek nároku na ubytovací stipendium podle odstavce 1 písm. a) až c) se ověřuje na základě údajů vedených v databázi *Sdružených informací matrik studentů* (SIMS) a podle odstavce 1 písm. d) a e) na základě údajů v systému studijní agendy (STAG). Student tedy nemusí dodávat žádné podklady.

Ubytovací stipendium může být přiznáno studentům i z důvodů zvláštního zřetele hodných i v případě, že má trvalé bydliště na území okresu Olomouc a není přitom držitelem průkazu ZTP či ZTP/P, a to na základě jeho písemné žádosti adresované rektorovi. Přitom musí splňovat podmínku trvalého bydliště mimo území Statutárního města Olomouce a dojezdové vzdálenosti vyšší než 45 minut (*Stipendijní řád* čl. 4, odst. 2). Studenti, kteří chtějí využít tohoto ustanovení, ale musí podat žádost rektorce UP. Za tímto účelem se v současné době připravuje vydání příslušného tiskopisu, který bude k dispozici na studijních odděleních fakult a na webových stránkách UP.

Ubytovací stipendium se přiznává na dvě období v kalendářním roce (dále jen „stipendijní období“), z nichž první začíná 1. ledna a končí 30. června a druhé začíná 1. října a končí 31. prosince. Studentům zapsaným do studia v průběhu stipendijního období lze ubytovací stipendium přiznat jen na část stipendijního období po jejich zápisu do studia, aniž by to mělo vliv na výši přiznaného ubytovacího stipendia. Studentům, kteří přerušili nebo ukončili studium v průběhu stipendijního období nebo kteří v tomto období přestali splňovat podmínky pro přiznání stipendia, lze stipendium vyplatit pouze v poměrně výši.

Výši ubytovacího stipendia ve stipendijním období vyhláší rektor svým rozhodnutím a ubytovací stipendium se přiznává na dané stipendijní období.

O přiznání ubytovacího stipendia rozhoduje formou písemného rozhodnutí rektor. Rozhodnutí se doručuje do vlastních rukou studenta přímo na studijním oddělení fakulty, kde je imatrikulován, a to ve lhůtě stanovené v § 68 odst.1 zákona č. 111/1998 Sb. Jestliže ve lhůtě stanovené rektorem nebylo možné

rozhodnutí o přiznání ubytovacího stipendia doručit, rozhodnutí se doručí náhradním způsobem, a to oznámením na úřední desce příslušné fakulty; doba vyvěšení je osm dní a její počátek je dnem doručení rozhodnutí. Na náhradní doručení rozhodnutí o přiznání stipendia se nevztahuje čl. 25 odst. 2 až 5 *Statutu UP*.

Ubytovací stipendium se po nabytí právní moci rozhodnutí o jeho přiznání vyplácí zpětně za období, na něž bylo přiznáno, a to vždy jednou za tři měsíce. Stipendia přiznaná podle tohoto stipendijního řádu se vyplácejí bezhotovostní formou bankovním převodem na bankovní účet vedený bankou na území České republiky v českých korunách, jehož číslo je student povinen oznámit neprodleně, maximálně do 14 dnů od doručení rozhodnutí o přiznání stipendia. Způsob oznámení čísla bankovního účtu stanoví rektor svým rozhodnutím. Pokud student vyhlášeným způsobem číslo účtu nesdělí, nebude mu přiznané stipendium vypláceno. Obdobným způsobem je student povinen oznámit případnou změnu účtu, na který mu má být stipendium poukázáno. V zájmu dosažení co nejpružnějšího postupu při zpracování dat pracuje nyní CVT UP na vzájemném propojení systému SIMS, STAG a SAP. Snahou je mimo jiné, aby si studenti mohli sami zadat do systému číslo bankovního účtu, kam jim má být ubytovací stipendium zasláno.

Student, který splňuje podmínky pro poskytování ubytovacího stipendia uvedené v čl. 4 odst.1 *Stipendijního řádu UP*, ale nechce ubytovací stipendium pobírat, neprodleně, maximálně do 14 dnů od doručení rozhodnutí o přiznání ubytovacího stipendia, písemně informuje o této skutečnosti rektora.

V současné době ještě nelze určit výši ubytovacího stipendia, neboť tato se odvíjí od výše dotace MŠMT ČR a počtu studentů, kteří na toto stipendium v souladu se schválenými podmínkami budou mít nárok. Sběr dat do systému SIMS probíhá do 31. 10. 2005.

Prof. L. Ludíková, CSc.,
prorektorka pro záležitosti studentů UP

Velká cena AFO...

nadějně situaci alespoň trochu naděje. Porotu zaujal především svým vícevrstevným pohledem na vztah člověka a instituce. *I přes mimořádnou citlivost tématu se obejde bez patosu a zároveň je prost sarkasmu. Jedná se o zcela profesionální dílo mladého autora s mimořádným pozorovacím talentem, shodl se členové poroty.*

Cena za vědecký a populárně-vědecký pořad byla udělena filmu *Killers in Eden/Zabijáci v Edenu* (Austrálie 2004), jehož tvůrci **K. Toftovi** se podařilo silným a sugestivním zpracováním přiblížit pozoruhodnou spolupráci člověka a zvířete – lovce velryb a kosatek. Podle mínění poroty jde o mimořádně obrazově kvalitní snímek, který – ač zpracovává výsledky vědeckého výzkumu – neustále udržuje diváka v nejistotě, zda jde o vědu, či fikci.

Cenu za vzdělávací pořad si letos odvezl třídílný cyklus s názvem *Árzte uunterm Hakenkreuz/Lékaři pod hákovým křížem* (SRN 2004), který vznikl jako výsledek shromáždění pozoruhodného množství zapomenutých a často i utajovaných faktů z historie nacismu. Režiséři **Ch. Paul, Ch. Feyerabend** a **D. Gieselerová** se podle poroty úspěšně pokusili zbořit řadu mýtů a zároveň sugestivním způsobem připomenout myšlenku, že medicína je povinna lidí léčit, a ne ničit.

Zvláštní cenu Evalda Schorma za pořad o umění poroty přikrla filmu režiséry **N. Nazarové Frida na fone Fridy/Frida versus Frida** (Rusko 2005), jenž konfrontuje legendu se skutečným životem mimořádně silné osobnosti – zajímavým způsobem spojuje umění, historii a příběhy lásek malířky Fridy Kahlo.

Dokončení ze str. 1

Cena Nadace „Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových“ byla udělena snímku *ESHQ* (ČR 2004, FAMU), který zásluhou schopnosti režisérky **J. Počtové** navázat důvěrný kontakt s afgánskými ženami přibližuje divákům pro nás téměř neznámé prostředí a poněkud jiný či zapomenutý způsob myšlení. Porota ocenila zejména odvahu při volbě tématu i kvalitu zpracování.

Mezinárodní porota AFO 2005 dále doporučila udělit – **Cenu hejtmana Olomouckého kraje** dokumentárnímu esejí s názvem *Dvoji život Víta Svatého* (ČR 2004, FAMU) režisérky **T. Šimíkové**. Porota ocenila především skutečnost, že film bez moralizování nastavuje zrcadlo současnému člověku, když humorným a hravým způsobem zachycuje změnu vnímání smyslu katedrál, ze které se v současné době stala turistická atrakce.

– **Cenu primátora města Olomouce** snímku *Children of Leningradsky/Děti ze stanice Leningradská* (Polsko 2004) tvůrců **H. Polakové** a **A. Ceilířské**. Porotu zaujal zvoleným tématem, jímž je neřešený a těžce řešitelný problém dětských bezdomovců v Moskvě. *Tam, kde by se většina lidí otočila, se zastavuje a alespoň naznačuje jeho hloubku a drastické rozměry.*

Stejný snímek ocenila **Cenou studentů** také studentská porota (I. Ducháčková, O. Martínek, J. Hromádová, J. Kostelníková a D. Urbáček), kterou zaujal svou schopností zachytit autenticitu prostředí ve vší její drsnosti a hrůze.

(Více informací na <http://www.afo.cz/>)

-red-

Jubileja

Blahopřejeme!

V pracovně rektorky Univerzity Palackého obdržela dne 15. 9. Pamětní medaili UP **prof. H. Rašková, DrSc.**, dlouholetá spolupracovnice Lékařské fakulty UP. **Prof. H. Rašková**, mj. čestná předsedkyně České společnosti pro experimentální a klinickou farmakologii a toxikologii, je zakladatelkou moderní poválečné farmakologie v Československu a její role byla vždy uznávána jak v ČR, tak v zahraničí. V letech 1955–1970 byla přednostkou Farmakologického ústavu Dětské lékařské fakulty (nyní 2. LF UK) v Praze. K olomouckému univerzitnímu ocenění přispěl její dlouhodobý a neutuchající zájem a pomoc Ústavu farmakologie LF UP.

-map-, foto -tj-

Pódia z krabičky aneb ...

Pod tímto názvem (a s podtitulem *Nesoustavné nahlédnutí do malých neprofesionálních scén 60. let 20. století*) vydalo Národní informační a poradenské středisko pro kulturu (NIPPOS) před prázdninami publikaci, jež prostřednictvím několika portrétů mapuje malá amatérská divadla šedesátých let 20. století. Divadla a soubory této doby se staly zárodkem formování některých profesionálních scén a vyrostly v nich mnohé osobnosti současné kultury. Někteří z nich se setkali na konci června v pražském Nosticově paláci, kde proběhl křest nové knihy i pěti CD, která jsou věnována hudební produkci těchto divadel. Započatá malá ediční řada by měla pokračovat dalšími dvěma publikacemi zabývajícími se léty sedmdesátými a osmdesátými.

K vydání knihy, na jejímž financování se podílelo Ministerstvo kultury, dal podnět nedávno zesnulý ministr kultury Pavel Dostál, mj. někdejší autor, režisér a herec olomoucké *Skumačky* neboli *Skupiny malých forem kabaretu*. Autorkou jednoho z medailonů, věnovaného právě této olomoucké scéně, je **PhDr. Tatjana Lazarová, Ph.D.**, vedoucí divadelní sekce Katedry divadelních, filmových a mediálních studií FF UP, která v krátkém rozhovoru pro Žurnál UP přiblížila vznik publikace a vývoj dvou nejznámějších amatérských olomouckých scén – *Skumačky* a *Zápalky*:

Ve své vědeckovýzkumné práci na UP se specializujete na netradiční divadelní aktivity v českém divadle 20. století – kabarety, hnutí malých jevištních forem a věnujete se i praktickému výzkumu dějin divadla. Byla to tato cesta, kterou jste se k práci na této knize dostala?

Netradiční divadlo mě vždycky přitahovalo, protože přinášelo něco nového, překvapivého a leckdy provokativního – a to ve všech dobách. Takže po nástupu na katedru jsem postupně zaměřila svou odbornou specializaci i praktický výzkum dějin divadla právě na tuhle linii, která v oficiálních dějinách divadla stála vždycky tak trochu stranou zájmu. Prvním impulsem pro zpracování olomouckých amatérských souborů šedesátých let bylo mé disertační téma. Uvědomila jsem si, že nechci psát o hluboké minulosti a že mě zajímá divadelní dění, z kterého vzešla autorská a studiová divadla sedmdesátých a osmdesátých let, tedy divadlo, které jsem dobře znala. Rozhodla jsem se pro olomoucké malé scény, po nichž zbylo do té doby jen vyprávění pamětníků – *Skumačka*, *Zápalka* a *Radionku*. Zdánlivě lokální téma se ukázalo jako nesmírně bohaté, a navíc propojené s širším uměleckým kontextem celého hnutí malých divadel na našem území. Ze dvou kapitol jsem vycházela při práci na publikaci „Pódia z krabičky“.

Navazují portréty olomoucké scény spíše na vaši dosavadní teoreticko-kritickou práci, nebo se více soustřeďují na širší kontext atmosféry šedesátých let v Olomouci?

Samotné studie jsou především o činnosti a tvorbě souborů, samozřejmě širší kontext zmiňuji – třeba v portrétu univerzitního divadélka *Zápalka-kabaret* jsou zmíněny začátky na tzv. „večerech zelenáčů“ na

Katedře bohemistiky – tehdy zaštitěných asistentů Jiřím Skaličkou a Jiřím Stýskem, v případě obou amatérských scén je doloženo osobní propojení s profesionálním olomouckým divadlem – přes osobnosti dramaturga Jiřího Flička nebo režiséra Vratislava Spilku, v obou divadlech působili stejní muzikanti, kolem Zápalky i Skumačky se pohybovali začínající výtvarníci a literáři. Nakonec zjistíte, že tehdejší kulturní atmosféru v Olomouci ovlivňovala jedna početná skupina velmi aktivních lidí a že sféry hudební, divadelní i výtvarná byly opravdu „spojené nádoby“.

Co obě divadelní scény – Skumačka a Zápalku – spojovalo a čím se odlišovaly?

Soubory *Skumačka* a *Zápalka* vznikly rozdílně – jeden měl na základě konkurzu členy různého věku a profesí, druhý byl ryze studentským a generačním divadlem, vzniklým na akademické půdě Filozofické fakulty. *Skumačka* měla svůj autorský tandem Hlavsá–Dostál, vybavené prostory, téměř profesionální servis (zpočátku), každodenní zkoušky, pravidelné reprízy, několik desítek členů, kteří pracovali v několika tvůrčích týmech. Naopak *Zápalka* vznikla spontánně, měla málo členů, z nichž každý byl výraznou individualitou, kolem sebe měla spřízněné literáty a výtvarníky. Společná byla inspirace literárním kabaretem, montáží, divadlem poezie, společná byla spolupráce s Jiřím Fličkem, tehdejšími olomouckými dramaturgy, spojovaly je písničky, apelativnost, kritičnost.

Které osobnosti určovaly jejich náplň? Jakou pozici zde měl Pavel Dostál?

Osobnostmi *Skumačky* byli Radek Hlavsá, Pavel Dostál – zakládající členové, muzikant Milan Škuca,

Miroslav Zikmund, Jaroslav Vraštil, herci Jana Ovčáčková-Zikmundová, Hana Tesařová, Roman Tomeček. V *Zápalcě* to byli Bohuslav Matyáš, Bohumil Smrčka, Jana Ovčáčková-Zikmundová, Jiří Fliček, výtvarník Vítězslav Svalbach, literát Miloš Kuraš. Pavel Dostál byl spojovacím článkem olomouckých souborů. Prosadil se autorsky a herecky v Amatérském studiu při profesionálním divadle, ve *Skumačce*, kde i režisoval, autorsky spolupracoval se středoškolským souborem HEJ RUP, s polo-profesionální Radionkou, stál s Richardem Pogodou a Jaroslavem Göblem u zrodu olomouckého *Dex-klubu*.

Jaký další vliv měla olomoucká amatérská divadla na formování dalšího vývoje malých divadelních scén?

Když jsem se zmínila o tom, že malá divadla šedesátých let byla spojitými nádobami, tak to platilo nejen v Olomouci, ale i v divadelním kontextu vůbec. Jejich vliv můžeme vysledovat až do současnosti. Lidé z malých divadel přecházeli do profesionální sféry (jako herci i režiséři) a přenášeli tam prvky autorského a apelativního divadla. Potřeba autorského a generačního divadla, které mělo v Olomouci šedesátých let své zázemí tvůrčí i divácké, je zde cítit dodnes. V sedmdesátých a osmdesátých letech vznikly na půdě univerzity další soubory – AD 74, Za zrcadlem, Revolver, absence profesionální alternativní scény v univerzitním městě dala vzniknout nejprve Studiu Forum, pak Hořičim žirafám a naposledy *Tramtáři*.

Za rozhovor poděkovala

V. Mazochová

UNIVERZITNÍ PRACOVISŤE INFORMUJÍ

Kabinet interkulturních studií se představuje

Vznik kabinetu interkulturních studií (dále KIS) jako součásti Katedry sociologie a andragogiky FF UP bezprostředně souvisí s potřebou vytvořit na akademické půdě prostor pro studium nových sociálních jevů, které se objevily v souvislosti s dynamickým vývojem migrace a jejími proměnami v globálním prostředí. Proces globalizace a související sociální změny otevírají prostor pro hledání a definování nového vztahu mezi individuem a společností, významu občanství, konstruování nových identit a obecně i chápání humanity.

Česká společnost prošla po roce 1989 řadou změn, jejichž součástí byl rostoucí zájem veřejnosti i vědecké obce o etnické skupiny, menšiny a interetnické vztahy. V České republice jsou vytvořeny nebo se vytvářejí etnické komunity, migranti se na území České republiky usazují buď trvale nebo dočasně. Vznikají různé formy a podoby subkultur, které odrážejí zejména povahu migračních vln.

Usilí založit KIS vzešlo z růstu důležitosti nových sociálních jevů, jejich dostatečného rozšíření, zejména v posledních dekádách, doposud malé pozornosti věnované tématu ze strany vědy, rostoucímu profesionálnímu zájmu a společenské poptávce po výzkumu v této oblasti. Disciplína leží na pomezí několika vědních oborů a charakterizuje ji také přímá aplikovatelnost do praxe a spojení se sociální realitou.

Na přední místo je kladena otázka po povaze společnosti v blízké budoucnosti. Bude společnost sociálně soudržnou, multikulturní, nebo společností dezintegrovanou, rizikovou? Jak bude dosaženo sociální integrace a jaké budou interakce mezi migranty,

sociálními skupinami a společenským systémem v „českém“ prostředí? Sociální integrace je poměrně složitým aktem, procesem začlenění se jako rovného do společnosti, má svou dynamiku a je významná pro životaschopnost společenského systému. V české společnosti se také vytvořily jednotlivé typy diskurzů, se svými podmínkami existence, mezemi a vzájemně různými vztahy. V jejich občasných střetech zaznívá vzájemná nesmiřitelnost a odmítání. Absentuje jejich prolínání, reflexe a vzájemný polylog.

Studium nových interkulturních sociálních jevů vyžaduje interdisciplinární přístup. KIS vychází z teoretických zdrojů sociologie a v oblasti aplikace ze sociální práce. Svým interdisciplinárním založením čerpá z religionistiky, etnografie, kulturní antropologie, etnologie, kulturologie, psychologie, sociolingvistiky, historie, demografie a geografie. Svým založením je kabinet inovativní, neboť jeho předmětem je studium nových sociokulturních jevů. Zaměřuje se na oblasti dynamického překotného dění, kde dochází k různým střetům a výměnám.

Nabídka KIS je strukturována do dvou oblastí. Pokrývá jednak teoretické základy včetně výzkumných záměrů, nabízí ale také bezprostřední aplikace pro praxi. V rovněž vědecko-výzkumné činnosti se kabinet zaměřuje na několik oblastí: na studium nových sociálních jevů interkulturní povahy a procesu integrace, na studium diskurzů, mapování metod a technik výzkumů v interkulturní oblasti a realizaci výzkumných záměrů v oblasti interkulturních studií.

Jak už bylo řečeno, proměny migrační situace v České republice a narušování homogenního složení

populace produkují nové jevy interkulturní povahy. Mezi základní otázky patří, jak je či bude dosahováno sociální integrace a jaké povahy budou interakce mezi migranty, sociálními skupinami a společenským systémem. Cizinci se ponejvíce pohybují v prostorách postindustriálních měst a usazují se – krátkodobě nebo trvale. Zabydlují se v prostoru a vstupují do interakcí se svým okolím. Vznikají komunity, již vzniklé se rozvíjejí a v prostředí rodin a komunit jsou produkovány nové formy sociálních identit a vědění. Imigranti se integrují více či méně úspěšně, jsou vystaveni hrozbě sociálního vyloučení, volí různé životní strategie a taktiky. Migrace, proces usazování a integrace však nese také rizika, na něž můžeme nahlížet z hlediska jedince, sociální skupiny či společenského systému. Jistá témata jsou doposud tabuizována, mezi ně patří zejména jevy související s nelegální migrací. Studium diskurzů patří k inovativním příspěvkům KIS. V České republice je zformovaly diskurzy veřejné, intelektuální, expertní a etnické. V jejich občasných střetech zaznívá vzájemná nesmiřitelnost a odmítání, přičemž absentuje jejich prolínání, které by vytvořilo prostor pro střety, výměny a porozumění významům. KIS diskurzy reflektuje a vytváří prostor pro polylog různorodých přístupů.

KIS vytváří v rámci obsahového záměru reflektujícího diskurzivní přístup prostor pro výměny informací a vědění jak v rámci univerzity, tak i mimo ni. Příkladem byl i vzdělávací seminář *Interkulturní dovednosti a jejich využití ve styku s migranty* (Viz Žurnál č. 1/15, Aktuální téma: migrace.)

Mgr. D. Topinka

Rektoři olomoucké univerzity v letech 1573–1860

15. **SCHOENBERGER (Schönberger) Georgius (Jiří), S.J., Theol. Dr. (* 1597 Innsbruck, Rakousko – † 1. 8. 1645 Uherské Hradiště), rektor od 20. 8. 1640 do 3. 10. 1644**

(II) Další vývoj událostí v Olomouci je poměrně dobře dokumentován nejen díky latinskému diariu jezuitského rektora P. Jiřího Schönbergera, ale zejména také německy psanými záznamy zdejšího městského písaře Fridricha Fladeho a latinskou kronikou kvardiána (představeného) olomouckého kláštera minoritů P. Pavla Zaczkovicce (tyto cenné prameny zčásti nebo v úplnosti z rukopisů vydal ve druhé polovině 19. století moravský historik Beda Dudík, český překlad Zaczkovicovy kroniky pořídila roku 1998 v rámci své diplomové práce obhájené na FF UP Lucie Šafránková). Obrana města Olomouce, které velitel císařské armády polní zbrojmistr Jan František svobodný pán Fernamont ponechal svému osudu, spočívala na bedrech obristy (plukovníka) Antonína Miniatiho svobodného pána z Campoli na Ptení a Suchdole, generálního odvodního, sčítacího a ubytovacího komisaře pro Moravu, tj. ubytovacího a zásobovacího důstojníka. Měl k dispozici jen několik set nově naverbovaných žoldnéřů, ozbrojené měšťany a dospělé studenty jezuitské akademie, údajně celkem 925 mužů, několik děl bez zkušenej obsluhy a naplň nebo zcela

zřícené městské hradby – ve zvlášť žalostném stavu bylo opevnění „za jezuitů“, tzn. od dnešní vily Primavesi k dnešnímu zadnímu traktu budovy Filozofické fakulty UP.

První švédské oddíly dorazily od Opavy přes Dvorce k Olomouci 8. června 1642. Zatímco městský komandant Miniati ještě spoléhal na pomoc polního zbrojmistra Fernamonta, zjistil rektor Schönberger, že se v Radíkově, statku jezuitské koleje, neutažili vojáci císařští, nýbrž švédští, a že se chystají přitáhnout k Olomouci. Poslal proto neprodleně o této skutečnosti zprávu obristu Miniatiho a kanovníku Kašparovi Středelemu, administrátoru olomouckého biskupství (tehdejší olomoucký biskup, osmadvaceti letý arcivévoda Leopold Vilém, bratr císaře Ferdinanda III. a generalissimus císařské armády, nebyl v Olomouci přítomen). Ve městě nastala panika, většina kanovníků v čele s kapitulním děkanem a světicím biskupem Zikmundem Minutinim a vícero žen z „vyšších stavů“ sbalilo své cennosti a nazítří ráno vyjela z městských bran kolona 350 až 400 vozů pod ochranou asi čtyř set pěších vojáků. Uprchlíci se daleko nedostali – záhy je přepadla švédská jízda, která se snadno zmocnila přebohaté kořisti, odhadované na 300 tisíc moravských zlatých; sám světicí biskup Minutini se musel polonahý a zraněný vrátit do Olomouce.

Polní maršál Torstenson setrval v Olomouci toliko do 17. června, kdy se svou armádou, s 26 tisíci říšskými toлары v hotovosti a se 4 000 říšskými toлары v dlužním úpisu, jež na Olomouckých vymoהל jakožto válečnou kontribuci, odtáhl zpět do Slezska a v dobytém městě ponechal švédskou posádku, které od 24. června velel obrist Jörg Paikul.

Olomoucký jezuitský rektor P. Jiří Schönberger se dostavil k novému komandantovi města z vlastní iniciativy 26. června a byl přijat poměrně vlídně, což přičítal některým důstojníkům z Paikulova štábu, kteří se zdáli být katolíky. Rektor Schönberger pak častěji vystupoval jako prostředník mezi olomouckým katolickým duchovenstvem i městskou radou a švédským velením. Staral se ovšem hlavně o dobro jezuitské koleje a škol. Vymohl především, že osm jezuitů z jiných kolejí včetně rektora koleje v Nise P. Kryštofa Kellera, jakož i rytec Petr a zámečník Matěj mohli z Olomouce odcestovat do Nového Jičína a poté do Polska, čímž se olomoucké koleji značně ulehčilo. Zbylí olomoučtí jezuité patres směli s povolením švédské komandatury navštěvovat kolejni statky, aby zde dohlíželi na jejich hospodaření a aby obstarávali pro kolej potraviny; sám rektor Schönberger se tak na

delší dobu vzdálil z Olomouce na kolejni statek Cejkovice u Hodonína.

Zpočátku Švédové nebránili ani katolickým bohoslužbám, ani obnovení výuky v nižších třídách jezuitského gymnázia, k němuž došlo již 25. června 1642; vyučovalo se až do 12. června následujícího roku, přičemž se mezi žactvem objevovali i synkové švédských důstojníků a vojáků. Výuka ve vyšších třídách musela být ukončena 8. července 1642, poněvadž komandant Paikul zjistil, že se kolem Olomouce objevuje císařské jezdecko a vypověděl z města všechny studenty starší šestnácti let z obavy, že naváží kontakty s nepřitelem.

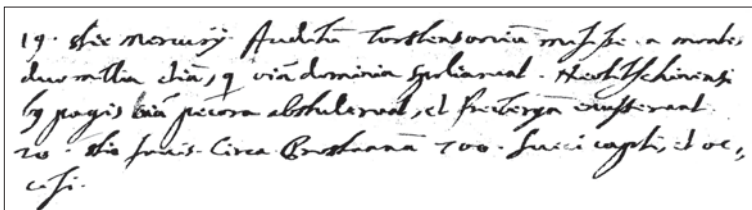
Pro evangelické bohoslužby zabrali Švédové nejprve kostel sv. Blažeje (stával do roku 1840 na dnešním Blažejském náměstí), ale 14. prosince 1642 se zmocnili kostela sv. Mořice, takže se katolíci museli spokojit s nevelkou kaplí sv. Cyrila a Metoděje při tomto chrámu. Cílem častých loupežných výprav švédské posádky byl bohatý premonstrátský klášter Hradisko, jenž byl nakonec 11. července 1642 vypálen a ze strategických důvodů byly nato ruiny kláštera srovnány se zemí.

Vzápětí po obsazení města Švédvy bylo olomoucké duchovenstvo donuceno zaplatit okupantům 12 tisíc zlatých jako výkupné; samu jezuitskou kolej přišly švédské finanční požadavky na 1102 zlatých 8 krejcarů. V obstarávání peněz si počínal rektor Schönberger velice obratně – z depozitu uloženeho v koleji zapůjčil administrátorovi Středelemu 765 zlatých 8 krejcarů na půl roku, poté měla být splacena první pětina půjčky, přičemž jako záruku rektor požadoval „nějaký klášter v dobrém stavu“.

To byl ale jen začátek řady dalších kontribucí v penězích a v naturáliích, které okupanti vymáhali na olomouckých duchovních i měšťanech. Když se pokladnice církevní i měšťanské vyprázdnily, sáhl švédský komandant města 18. prosince 1642 k „exekucím“ – každý městský dům obdržel jistý počet vojáků, kteří se ubytovali a živili na náklady majitele objektu. Zatímco jezuitskou kolej Paikul zprvu šetřil, v rezidenci dómského děkana a administrátora biskupství Kašpara Středelehho si počínalo 40 nakvartýrovaných švédských žoldnéřů tak bezuzdně, že děkan Středele upadl do těžké nemoci a 28. prosince 1642 zemřel. Na místo biskupského administrátora nastoupil po slavném Středeleho pohřbu do krypty kaple sv. Anny světicí biskup Zikmund Minutini, ale i ten se následujícího roku stal obětí švédské soldatesky. Záhy Paikul zanevřel na jezuitu, a jak zaznamenal rektor Schönberger ve svém diariu dne 8. května 1643, vyhrožoval, že „tyhle švindlíře“ nechá při sebemenší příležitosti zvěšet.

Prof. J. Fiala, CSc.

(Pokračování příště)

▲ Záznam v diariu rektora olomoucké koleje a akademie TJ P. Jiřího Schönbergera z 19. srpna 1643: „19. Die Mercurii Auditum Torstensoniū mississe in montes duo millia etiā, q oīa dominiā spoliarent. Neotitschinensibus pagis etiā pecora abstulerunt, et Freibergā exusserunt. 20. Die Jovis. Circa Prostantā 700 Sveci capti, et occisi. (19. Dne Merkurova [= středa]. Bylo též slyšet, že Torstenson poslal do hor dva tisíce [vojáků], kteří vydrancovali všechna panství. Novojičínským vesnicím odcizili dobytek a vypálili Příbor. 20. Dne Jovišova [= čtvrtek]. Kolem Prostějova bylo pochytáno a pobito 700 Švédů.)“ Moravský zemský archiv v Brně

Torstenson ubytoval, zatímco švédský generál Artwid Wittenberg si vyžádal byt v jezuitské koleji.

Polní maršál Torstenson setrval v Olomouci toliko do 17. června, kdy se svou armádou, s 26 tisíci říšskými toлары v hotovosti a se 4 000 říšskými toлары v dlužním úpisu, jež na Olomouckých vymoהל jakožto válečnou kontribuci, odtáhl zpět do Slezska a v dobytém městě ponechal švédskou posádku, které od 24. června velel obrist Jörg Paikul.

Olomoucký jezuitský rektor P. Jiří Schönberger se dostavil k novému komandantovi města z vlastní iniciativy 26. června a byl přijat poměrně vlídně, což přičítal některým důstojníkům z Paikulova štábu, kteří se zdáli být katolíky. Rektor Schönberger pak častěji vystupoval jako prostředník mezi olomouckým katolickým duchovenstvem i městskou radou a švédským velením. Staral se ovšem hlavně o dobro jezuitské koleje a škol. Vymohl především, že osm jezuitů z jiných kolejí včetně rektora koleje v Nise P. Kryštofa Kellera, jakož i rytec Petr a zámečník Matěj mohli z Olomouce odcestovat do Nového Jičína a poté do Polska, čímž se olomoucké koleji značně ulehčilo. Zbylí olomoučtí jezuité patres směli s povolením švédské komandatury navštěvovat kolejni statky, aby zde dohlíželi na jejich hospodaření a aby obstarávali pro kolej potraviny; sám rektor Schönberger se tak na

delší dobu vzdálil z Olomouce na kolejni statek Cejkovice u Hodonína.

Zpočátku Švédové nebránili ani katolickým bohoslužbám, ani obnovení výuky v nižších třídách jezuitského gymnázia, k němuž došlo již 25. června 1642; vyučovalo se až do 12. června následujícího roku, přičemž se mezi žactvem objevovali i synkové švédských důstojníků a vojáků. Výuka ve vyšších třídách musela být ukončena 8. července 1642, poněvadž komandant Paikul zjistil, že se kolem Olomouce objevuje císařské jezdecko a vypověděl z města všechny studenty starší šestnácti let z obavy, že naváží kontakty s nepřitelem.

Pro evangelické bohoslužby zabrali Švédové nejprve kostel sv. Blažeje (stával do roku 1840 na dnešním Blažejském náměstí), ale 14. prosince 1642 se zmocnili kostela sv. Mořice, takže se katolíci museli spokojit s nevelkou kaplí sv. Cyrila a Metoděje při tomto chrámu. Cílem častých loupežných výprav švédské posádky byl bohatý premonstrátský klášter Hradisko, jenž byl nakonec 11. července 1642 vypálen a ze strategických důvodů byly nato ruiny kláštera srovnány se zemí.

YDAVATELSTVÍ UP

Propagační předměty s motivy Univerzity Palackého

Nejen pro organizátory symposií, konferencí či sportovních akcí, ale také pro všechny studenty a zaměstnance připravilo Vydavatelství UP nabídku předmětů s motivy Univerzity Palackého. Fakulty, katedry i jednotlivci si mohou vybrat z široké nabídky předmětů: od odznaků, hrníčků a propisek přes obaly na index až po baseballové čepice či kravaty. Základní nabízený sortiment nabídky si lze prohlédnout na internetových stránkách UP v sekci věnované Vydavatelství UP <http://www.upol.cz/fakulty/univerziti-zarizeni/vydavatelstvi-up/propagacni-predmety/>, ale také v odkazech *Studenti a Absolventi a hosté*. Z nabídky propagačních předmětů si takto lze po-

hodně vybrat i díky velkým náhledům, předměty samé je možno zakoupit v prodejní skript a učebnic na Biskupském náměstí („Zbrojnice“).

Vydavatelství UP je schopno zajistit výrobu předmětů s logem UP i mimo rámec základní nabídky, připravit pro zájemce „na míru“ lze prakticky cokoliv. Pracovníci prodejny skript a učebnic ve Zbrojnici přivítají jakýkoliv námět na rozšíření stávajícího sortimentu o nový druh výrobků.

Kontakt: Prodejna skript a učebnic UP, Biskupské náměstí 1, 771 11 Olomouc, e-mail: [prodejna.vup\(at\)upol.cz](mailto:prodejna.vup(at)upol.cz). **Příjem objednávek:** fax: 585 631 786, tel.: 585 631 783.

Prodejní doba: pondělí–čtvrtek 9–18 hod., pátek 9–15 hod.

Rethinking Inequalities – sedmá konference Evropské sociologické asociace v Toruňi

Polská Toruň je městem s pozoruhodným historickým centrem plným kostelů, paláců a dalších památek. U řeky Wisly rozdávající město na dvě části najde návštěvník zbytky křížáckého teutonského hradu. Není divu, že byla Toruň zařazena do seznamu památek organizace UNESCO. Kromě středověkého jádra se město pyšní svým slavným rodákem Mikulášem Koperníkem, jehož jméno nese také místní univerzita. Její campus hostil ve dnech 9.–12. 9. 2005 sedmou konferenci ESA (European Sociological Association) s tématem „Rethinking Inequalities“. V pátek odpoledne otevřel program konference dosavadní prezident ESA J. P. Roos (University of Helsinki), který mimo jiné ocenil vysokou účast věkem mladších účastníků a zmínil také workshop doktorandů, který celému setkání předcházela.

▲ Na konferenci přednášel také francouzský sociolog D. Bertaux

K první plenární přednášce byl pozván zámožný host, známý historický sociolog Ch. Tilly (University of Colombia), který v úvodu své řeči označil Evropu, zvláště tu po roce 1989, za laboratoř pro studium nerovnosti. Na druhé straně poukázal na hluboké kořeny sociálních nerovností, které nemilodrně odhalilo řádění hurikánu Katrina na jihu Spojených států. Na datech mezinárodních statistik dokládal nerovnost panující v mnoha tradičních i novodobých dimenzích. Vyzvedl např. nerovnost přístupu k poznání a zdůraznil potřebu trvale sledovat souvislost mezi nerovnostmi a demokracií.

Také další plenární a semiplenární přednášky spadaly do oblasti sociální stratifikace. Do tohoto klíčového sociologického oboru právě zkoumání sociálních nerovností patří. G. Therborn (Uppsala University) parafrázoval téma konference, když je přirovnal k novému promyšlení svého více než třicetiletého manželství. Copak se sociologové někdy přestali nerovnostmi zabývat, jaképak „znovu“? Polský výzkumník H. Domański na polských datech testoval řadu hypotéz týkajících se příjmových nerovností, meritokracie, reprodukce vzdělanostních nerovností, mezigenerační mobility atp. Nejzajímavější byly změny některých trendů, jež si vyžadují nová vysvětlení. Například k neočekávanému poklesu vzdělanostních nerovností v Polsku zřejmě v poslední době přispěl vznik řady soukromých vysokých škol, které však nemusí vždy nabízet srovnatelnou úroveň vzdělání. Zdá se, že také Polsko čeká inflace vzdělání a „nemoc diplomů“. Další z Poláků, A. Rychard, se v příspěvku ptal po osudech hnutí Solidarita, jejíž vývoj stále nepovažuje za ukončený. Zdaleka ne všechny části Solidarity lze označit za

▲ Toruňská radnice s kostelem sv. Ducha v pozadí

vítěze antikomunistické revoluce. Pozoruhodný je fakt, že řada bývalých dělníků dnes tvoří podstatnou část malých a středních podnikatelů, kteří hrají v polské ekonomice prvořadou roli. Hnutí Solidarita, obrazně řečeno, své děti nepozřela, ale nechala je být. A oni jsou více či méně úspěšní, ale spíše jako jednotlivci než kolektivně. Historicky fundovaný a přitom výpňý proslav přednesl francouzský profesor L. Chauvel (Sciences-Po University, Paris), který se zabýval osudem tzv. nových středních tříd v době ústupu sociálního státu. Evropa, která byla dlouho světově výjimečná rozsáhlostí středních vrstev, se podle něj pomalu stává ztraceným rájem nových středních tříd. Co je na nich ostatně po stu letech nového? A co je čeká po období hojnosti?

Hlavní část programu konference probíhala paralelně v téměř padesáti skupinách (research networks a research streams) vymezených buď různými sociologickými podoborů (sociologie náboženství, rodiny, zdraví, jídla atd.) nebo interdisciplinárními tématy (životní prostředí a společnost; genderové vztahy, pracovní trh a sociální stát atp.). Prezentovány byly výsledky výzkumů, teoretické i metodologické úvahy – vždy s prostorem pro diskusi. Z českých pracovišť byla v Toruňi nejvíce zastoupena brněnská Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity, a to zejména v sekci sociální teorie. Překvapivě nižší bylo zastoupení pražských fakult (FF, FSV a FHS UK), jimž se naše dvouletná olomoucká výprava co do počtu vyrovnala.

Na konferenci byla přihlášena více než tisícovka příspěvků přibližně od čtrnácti set autorů. Sborník abstraktů, který obdržel každý účastník, má na sedm set stran. Zorganizovat množství současně probíhajících programů bylo trochu nad síly místních organizátorů. Program se často měnil, řada přihlášených buď do místa konání nedorazila nebo s příspěvkem nevystoupila. Nejméně dotčeny změnami byly skupiny, které poji dlouhodobější spolupráce (např. network Ageing in Europe). Snad se přístě organizátorům podaří zmobilizovat více zdrojů a sil. Poměrně mladá katedra sociologie v Toruňi (z Institutu sociální věd se vydělila až v roce 1995) má každopádně o zkušenost víc. V pořadí osmá konference ESA je plánována na konec léta 2007 do skotského Glasgow. Pro koho je to doba příliš vzdálená a místo málo atraktivní, ten snad vezme zavděk konferenci Mezinárodní sociologické asociace (ISA), kterou příští rok hostí jiohfrický Durban.

Mgr. D. Ryšavý, Ph.D.,
Katedra sociologie a andragogiky FF UP,
foto archiv autora

...A PŘÍŠTÍ TÝDEN...

1.–30. ŘÍJNA

Výstava prací z textilního ateliéru PaedDr. T. Šteiglové, Katedra výtvarné výchovy PdF UP. UC UP, Galerie Podkrovi.

Seberytí. Výstava autportrétů studentů. Představuje studentské práce, jež vznikly během několika minulých let v ateliéru grafiky Katedry výtvarné výchovy PdF UP, UC UP, přizemí.

5.–31. ŘÍJNA

Zdalo se. Výstava studentů IV. a V. ročníku Katedry výtvarné výchovy PdF – dvousemestrální projekt z ateliérové tvorby fotografie pod vedením P. Zatloukala. UC UP, Galerie Schody.

7. ŘÍJNA

Introspekce. Divadlo Tramtarie – komponovaný večer. Divadlo hudby, 19.30 hod.

10. ŘÍJNA

Židovské písně, básně a žalmy. Účinkuje dětský pěvecký sbor Větrník. Koncert je součástí zahájení výstavy *Byl jednou jeden svět*. UC UP, Kaple Božího Těla, 17 hod.

Vernisáž výtvarné soutěže spojená s dražbou vystavovaných prací. Měsíc čínské kultury: Čína – země, kde zítra již znamená včera. Galerie Zbrojnice, 18 hod.

Embryo aneb Automobily východních Čech. Premiéra, Divadlo Tramtarie, D. Drábek. Režie P. KlariN Klár. Divadlo hudby, 19.30 hod.

10.–30. ŘÍJNA

Byl jednou jeden svět. Historie, kultura a umění židovských komunit v Lošticích a okolí. Kromě historických předmětů a současných umění budou prezentovány i artefakty z olomoucké synagogy, kterou fašisté zničili v roce 1939. UC UP, 1. patro.

11. ŘÍJNA

Prof. I. Chajda, DrSc. (PřF UP), RNDr. J. Kühn, Ph.D. (PřF UP): Neasociativní zobecnění MV-algeber. Seminář z univerzální algebry a uspořádaných množin. Olomouc-Hejčín, Tomkova 40, posluchárna č. 301, 13 hod.

Mgr. V. Polášek (PřF UP): Singulární Dirichletova okrajová úloha pro diferenciální rovnice s Φ -Laplaciánem. Seminář z diferenciálních rovnic. Olomouc-Hejčín, Tomkova č. 40, posluchárna č. 202, 13.30 hod.

Přednáška o studiu v zahraničí – finanční náklady studia v EU, živý vstup účastníka programu Erasmus. Aula FF UP, 14 hod.

Je Čína komunistická? (diskuse). D. Uher, O. Kučera, L. Kudlářek. Měsíc čínské kultury: Čína – země, kde zítra již znamená včera. FF UP, U1, Křížkovského 8, 18 hod.

12. ŘÍJNA

Veletřh pracovních příležitostí Olomouc 2005. UC UP, 10.00–17.30 hod.

A. Ingendoh: Biomarker Discovery by Mass Spectrometry (Bruker Daltonik, Bremen, Germany). Přednáška. Pořádá olomoucká pobočka České společnosti chemické a Katedra analytické chemie PřF UP. Učebna č. 31 PřF UP, tř. Svobody 8, 11 hod.

Mocius – čínské křesťanství? D. Uher. Měsíc čínské kultury: Čína – země, kde zítra již znamená včera. Čajovna U bílého slona, 18 hod.

13. ŘÍJNA

Slet bubeníků 2005. U-klub, 20 hod. 4. ročník putovního festivalu rytmů pěti kontinentů.

-red-

Nabídka sportovních programů Akademik sport centra UP

Nová nabídka pro akademický rok 2005/2006:
– *zájmová a rekreační tělesná výchova a sport pro studenty a zaměstnance UP;*
– *pobytové akce pro děti i dospělé, léto dětí, lyžařská škola, jarní prázdniny, rodiče a děti na horách, veselé kolování;*
– *letní a zimní pobytové kurzy;*
– *herní a sportovní rekreační akce pro firmy, školy a další zájemce;*
– *nové aktivity: tanec – sportovní, HIP-HOP, step, powerjoga, spinning, nordická chůze.*
Další informace jsou k dispozici na adrese <http://ascup.upol.cz/>.